

ערבות



המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 70 | טבת תשע"ז | ינואר 2017



תמונות מחיי ערבה

ספר חדש ומפתיע יצא לאור. ספר שהוא שילוב של תמונות חיי הערבה, החקלאות, הקהילה, השיגרה והיופי, עם מתכונים של ארוחות שהן ביטוי משלים, טעים ומגוון. הארוחות והרגעים נשזרים בטקסטים ויחד הם משתלבים לרצף של חווייה שהיא כולה ערבה. הרקע, הדרך והתוצאה בכתבה עם הדיי עפאים. עמ' 20

מפגש מיוחד של נשים ותרבויות
דרך מלאכה קדומה וקשרים חדשים
בקורס אריגה בדואית בערבה
עמ' 24

האפשרות לגדל קנאביס רפואי בערבה עברה
את השלב הרעיוני. המהלך התקדימי הוא
תולדה של מסירות, התעקשות והסרת חסמים
עמ' 16

בוגרי מרכז המשתלמים
הבינלאומי בערבה מקימים
פרויקטים חקלאיים באסיה
עמ' 6

עור פנייך, מה את יודעת עליו?

היום אין סיבה שתתפשרי על המראה שלך

עולם של קוסמטיקה פרא-רפואית מתקדמת מציע מגוון טיפולים ופתרונות למגוון סוגי העור. החל מניקוי העור וטיפולו ועד טיפול בנזקי העור המאיצים את הזדקנותו: ירידת איכות הקולגן והאלסטין, בעיות הורמונליות, אקנה, גורמי נזק חיצוניים, קרינה, זיהום סביבתי, מתח, תזונה לא מאוזנת והשפעת אביזרי הנוחות המקיפים אותנו. ב"ארט - ספא" אתאים עבורך את הטיפולים והמוצרים שעורך זקוק להם ואלווה אותך עד לתוצאה מושלמת.

חדש בקליניקה!

מערכת ממוחשבת מתקדמת לאבחון מדדים בעור
מבנה העור, קמטים, לחות, כתמי עור, חלב, השלת תאים


טיפול פנים פרא - רפואיים | טיפולי פילינג וחדוש העור | מיצוק והזנה פדיקור | מניקור | הסרת שיער לצמיתות | עיצוב גבות | אפילציה | עיסויים איפור כלות וערב | מכירת מיטב מוצרי הקוסמטיקה בהתאמה אישית

לתיאום ופגישת ייעוץ לאבחון העור

052-3666283

שלך, אושרה

Art
ספא • סטודיו

מושב עין יהב
אושרה בלייברג 



דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

הצגתם של כיוונים חדשים בחקלאות זו המשימה שלקחנו על עצמנו ביום הפתוח ה-26 במו"פ. החקלאות בישראל והחקלאות העולמית כולה עומדת בפני אתגר עצום, מחד לתת מענה לעולם רעב ומאידיך להיות הבסיס להמשך הפיתוח של פתרונות לשינויי אקלים עולמיים לצד האפשרות לקדם רפואה הנשענת על הבנת מנגנונים טבעיים וחומרי גלם שהחקלאות יכולה לספק. זו המשימה שהמו"פ מוביל בשנים האחרונות וזו המשימה שמקודמת במחקרים ובניסויים בתחנת יאיר לצד המשך המחקר והשבחת הגידולים המוכרים והמסורתיים - פלפל, פרחים, תמרים ומטעים, חקלאות ימית, מערכות משולבות, מחקרים בתחום הקרקע והמים, הדרכות וליווי שמטרתם היא לתת מענה לכל שרשת הגידול וליכולת של החקלאי להגיע לתוצרת הטובה ביותר ביעילות הרבה ביותר. אני מאמין שהיכולת שלנו לשתף, לחלוק, ללמוד ולהרחיב את ההיכרות עם המגוון החקלאי הקיים ולראות את צעד הבא של הענפים השונים, היו בעבר וימשיכו להיות הכלים המרכזיים לקידום חקלאות פורצת דרך וכדאית. עומדות בפנינו משימות רבות והתמודדות יומיומית שכוללת מענה לדרישות שוק, תנאי שוק משתנים, עלויות גידול, איכויות מים, מחירי מים וכמובן כח אדם. כל אחד ואחת מאתנו מושפע מהתמודדויות אלה באופן יומיומי, את המשימות הללו נוכל לצלוח יחד בשיתוף פעולה ובניהול מהלכים הבונים את החקלאות ואת החקלאים קדימה.

בשבועות האחרונים קיימנו מספר סיורים חשובים עם משרד החקלאות ועם אגף התקציבים באוצר. אני רואה במשרדי הממשלה שותפים לקידום הערבה ומתוך שיתוף הפעולה והבנת הצרכים והיעדים שלנו, אנחנו מובילים יחד מספר מהלכים חשובים.

בסיור של משרד החקלאות השתתפו צביקה כהן העומד בראש מנהלת ההשקעות, אורי צוק בר סמנכ"ל למחקר, כלכלה ואסטרטגיה, אסף לוי סמנכ"ל לאמצעי ייצור, יואב מורג מנהל מחוז דרום, אלכס פרידזיצ'ק מנהל תחום קרקע ומים במחוז דרום, תמי שאולקר סגנית מנהל מחוז דרום, ונבו יצקר מתכנן אזור הערבה. הסיור כלל התייחסות לענפים והפרויקטים שנכנסו לערבה בעקבות מתווה הפלפל; הכרת השינויים וההסבות שנעשו במשקים ובחינה של האפשרויות להוביל מהלכים נוספים שיסייעו למשקים בערבה בשנים הקרובות. במהלך הביקור התקיימה בפארן פגישה עם הועדה החקלאית ומרכזי המשקים על מנת להציג את הנושאים שהמשרד יכול וצריך להוביל.

בסיור של אגף התקציבים השתתפו מנהל האגף אמיר לוי והסגנים אודי אדירי ושירה גרינברג ורפרנטים לתחומי חקלאות, תיירות, תשתיות וכלכלה. במהלך הסיור הצגנו את האתגרים הרבים ואת היעדים לפיתוח האזור. האפשרות להוביל מהלכים לחיזוק החקלאות, לקידום התיירות, פיתוח התעשייה, הכשרת מגרשי מגורים ושיפורים נדרשים בתשתיות, חייבת לקבל גיבוי ותקציבים של המדינה. הצוות המקצועי שהגיע התייחס לכל הנושאים שהועלו ברצינות ומתוך רצון לתת מענה רלוונטי ויעיל. אנחנו ממשיכים את העבודה עם אגף התקציבים ומובילים יחד איתם את המהלכים שיביאו בין היתר להסדרה של הכביש המוביל לערבה (סיבובי סדום) בקדימות גבוהה לצד הפנייה של תקציבים ומענקים לטובת פיתוח מפעלי תעשייה באזור התעשייה והסדרה של תשתיות למוקדי הפיתוח באזור.

בימים אלה מסיים נועם כרמלי את תפקידו כקב"ט המועצה. נועם מילא את התפקיד החשוב הזה בשש השנים האחרונות במהלכן ביסס עבודת צוות טובה ומועילה בין היישובים למועצה ובין צוותי הביטחון והרפואה בחירום ובשגרה. תודה רבה לנועם על העבודה המסורה והצלחה בתפקידו הבאים. פורסם מכרז לתפקיד ואנו בעיצומו של הליך בחירת קב"ט חדש למועצה.

בימים הקרובים יתקיים היום הפתוח במו"פ. אני מברך את כל באי התערוכה החקלאית, את החברות הרבות המציגות בתערוכה ואת החקלאים מכל הארץ וכמובן את חקלאי הערבה, ביומיים של חיזוק קשרי עבודה, היכרות עם מגוון התחומים והיכולות שניתן להיכנס אליהם ואת החידושים שיוסיפו להעמיד חקלאות מעולה בישראל. חלק מהכיוונים החדשים בחקלאות יוצגו בכנס שיתקיים ב-1.2 ואתם מוזמנים לשמוע, להכיר וללמוד עליהם בכנס.

אייל בלום

ראש המועצה האזורית הערבה התיכונה

תוכן עניינים

3	דבר ראש המועצה
4	חדשות ערבה

כתבות

16	לגדל קנאביס , שיחה עם נועה בראל ודנה מלצר על חלום והסרת חסמים
20	טעם ומראה , הסיפור של הספר שמביא את הערבה לשולחן
24	חוטים מחברים , רויטל טקומי מספרת על קורס אריגה בדואית

מדורים

28	אישון במדבר
29	עשינו עסק
30	צפר צמרת
32	אבנים מתגלגלות
33	שירה
34	מדברים מהבטן
36	עשה זאת בעצמך
37	אומרים שהיה פה שמח
38	המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת ראשית

רינת רוזנברג

עורכת מדורים

שחר איתני

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

מדורה בספר "ערבה"

צילום: אלכס ליבק

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

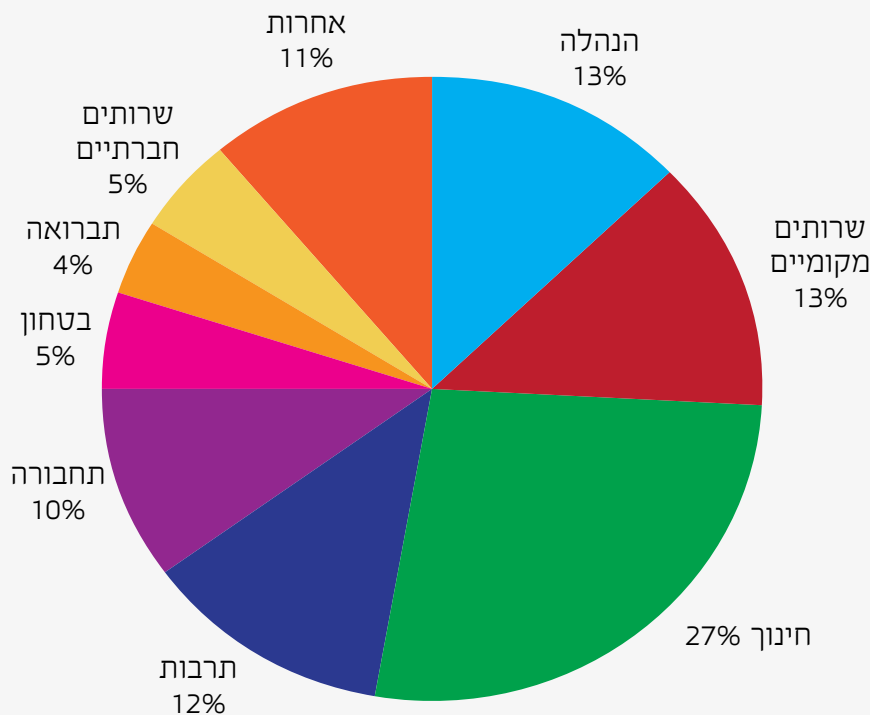
traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

תקציב המועצה לשנת 2017 אושר ועומד על כ-40 מיליון ושבוע מאות אלף ש"ח

תקציב המועצה בשנת 2017 אושר במליאת המועצה ב-26 בדצמבר 2016. תקציב המועצה עומד השנה על סכום של כ-40,700,000 ש"ח. לאישור התקציב קדמו ישיבות מליאה אינטנסיביות, ובהן הוצגה תכנית העבודה של כל מחלקות המועצה והתייחסות חברי המליאה לתכניות העבודה ולתקציבים המבוקשים בכל תחום. תודה רבה לחברי המליאה על מעורבותם ועל הגישה הרצינית והעניינית לתהליך גיבוש התקציב ואישורו.

רויטל טריפלר
מנכ"לית



מחלקת חינוך ומתנ"ס ערבה

פותחים את שנת 2017 עם הצר הינוכית חדשה בבית הספר היסודי

עם תחילת שנת 2017 הותקנו מתקני משחק חדשים בחצר ביה"ס היסודי. בהתקנתם, הגיעה לסיומה תכנית החצר הינוכית בביה"ס. החצר הינוכית היא תכנית של משרד החינוך לפיתוח מרחבי למידה ומשחק. היא תוכננה על ידי שחר זהבי ויעל פטריק ומומנה על ידי משרד החינוך, המועצה ו-JNF קנדה. התכנית בוצעה בשלבים בהתאם לאישור ממשרד החינוך, והיא כוללת מרכיבים רבים: אמפי מרווח ידיים מלא בחול שהתחדש בהצללה ובמדשאה, פינות ישיבה למשחק ולשיחה, משחקי רצפה שצוירו בקיץ בעזרת הורים, תמונת פסיפס יפה של אסתי הירש, "כיתת" הגינה המדברית, הצללות בגן המשחקים, וכמובן, מתקני משחק חדשים שנבחרו בקפידה מתוך התחשבות

אחרות. תודה גדולה לכל מי שלקח חלק בארגון האירוע. העבודה המשותפת של כולם יחד יצרה רגע מחמם לב של הוקרת תודה לאנשי החינוך בערבה, המשקיעים את ליבם, מוחם וכוחם בחינוך ילדי הערבה.

ביום הפתוח תציג החווה החקלאית "חממת הערבה" - טעימה מתכניות הלימוד הנלמדות בבוסתן ובחווה, בשיתוף המורים למדעים בבתי הספר. בביתן תוכלו להכיר מקרוב את עבודות החקר שנכתבות על ידי תלמידי שכבת ט' בהנחיית חוקרי המו"פ, תלמידי כיתות ד'-ח' יציגו את תוצרי הלמידה שלהם בנושאים כמו אקוופוניקה, גינון אנכי, ביומימיקרי ועוד. גם השנה ימכרו תלמידי שכבת ו' מוצרים תוצרת הבוסתן במסגרת פרויקט היזמות. לצד תלמידי הערבה, יציגו גם תלמידי עין גדי ותמר, הלומדים גם הם אצלנו בחווה, פרויקטים של חקר. כולם מוזמנים לבוא ולהכיר מקרוב את תכניות הלימוד. התלמידים מחכים ומצפים לבואכם.

אילת ביגר
מנהלת מחלקת חינוך ומתנ"ס

בגילאי הילדים ובצורכיהם ההתפתחותיים. חצר ביה"ס גדלה לכיוון דרום, לטובת אזור משחק לשכבה הבוגרת יותר של ביה"ס, ובו יוקם בהמשך השנה מגרש דשא לכדורגל. תודה גדולה ליעל פטריק שתכננה והובילה את התכנית בהתמדה ובסבלנות אין קץ, לשחר זהבי, למחלקת הבינוי, וכמובן, לאגף הפיתוח במשרד החינוך ולתורמים מ-JNF קנדה על שתרמו את גני המשחקים.

לרגל יום המורה, חברו השנה ועדי ההורים, מועצת התלמידים בתיכון, הורים ומחלקת החינוך, לטובת רגע משותף של נחת והוקרה לצוותי החינוך בערבה. הורים שהתגייסו לעניין - "שלפו" בהפתעה את מורי התיכון והיסודי ושלחו אותם למתנ"ס. שם חיכינו להם עם כיבוד, ברכות מתלמידים ומופע תיאטרון פלייבק שהציג מצבים ומאפיינים של מורי הערבה, כפי שעלה מהקהל. בינתיים, בכיתות, התקיימה פעילות בהובלת הורים, מועצת תלמידים ומחלקת הנוער. כשהמורים שבו לכיתתם ציפו להם מכתבים, ברכות והפתעות

הוועדה החקלאית מפעילה פיילוט לניהול שיווק התוצרת ליצוא ולשוק המקומי

במסגרת ניסיון נוסף לרכז מידע על כמויות התוצרת הנשלחות בכל שבוע לשוק המקומי וליצוא, אנחנו מפעילים פיילוט לתקופה מוגבלת. מור ממך, העובדת עם הוועדה החקלאית, אוספת ומרכזת את המידע. בשיווק ליצוא - נעשה ריכוז שבועי של צפי מספר המכולות האמורות להישלח ליעדיהן ולאחר מכן נבדקת הכמות שנשלחה בפועל. המידע מועבר לחברות היצוא. מטרת המעקב היא ליצור התאמה בין ביקוש להיצע. אם ניקח לדוגמה את יצוא הפלפל לרוסיה - השוק צורך בין 150 ל-170 מכולות בשבוע. כ-250 מכולות

נשלחו בפועל לרוסיה בחודשים נובמבר-דצמבר. המצב הזה יצר עודף גדול, והמחירים היו בהתאם. מטרה נוספת של הפיילוט היא לנסות לייצר חזית אחידה שמגדירה את מחיר המינימום לתוצרת.

לשוק המקומי נעשה איסוף מידע דומה. המידע נאסף מבתי האריזה בכל היישובים והוא כולל תחזית שיווק לשבוע הקרוב. בשוק המקומי התהליך מורכב מזה שביצוא, היות שמדובר במספר גדול של בתי אריזה גדולים וקטנים. גם בתחום של השוק המקומי המידע חוזר לחקלאים ולמשווקים השותפים בפילוט, על מנת להביא לוויסות ולהפחתה של כמויות, ולאיוון בין יצוא ושוק מקומי. בהתבסס על המידע שנאסף, ניתן לראות את החשיבות של ריכוז המידע בראייה כוללת. ניכר שיש צורך בוויסות כמויות לאורך העונה, בהתאם ליכולות הקליטה והמחיר בשוק. המשימה הזו תלויה בנו החקלאים.

חמי ברקן

י"ר הוועדה החקלאית

מגוון פיתוחים וניסויים יוצגו ביום הפתוח

גם השנה המו"פ פותח את שעריו ביום הפתוח בערבה. חוקרי המו"פ וצוות המדריכים יהיו בביתן המו"פ בחממה C, וניתן להצטרף לספורים בחממות הניסוי.

מעט על הניסויים שיוצגו:

חממת ניסוי המשלבת חיפוי עם מערכת פוטו-וולטאית ייחודית, ללא הפחתה ביבול. המאפשרת הכנסה נוספת ויציבה מייצור חשמל. בביקור בחממה ניתן יהיה להתרשם מהגידול בה.

במתחם חקלאות המים יוצגו דגי נוי, ובהם דג הרואנה הכסופה שהובא מחו"ל לבחינת אקלומו בערבה. בסיור יינתנו הסברים על גידול דגים וירקות במערכות משולבות. פרויקט נוסף מעניין שהחל לפני כשנתיים הוא גידול אצות. במתחם פועלת מעבדה לגידול ופיתוח תרביות סטריליות וחדר גידול המאפשר הגדלה מבוקרת של אצות לנפחים של מאות ליטרים. בחממות יוצג כיצד מגדלים אצת ספירולינה בבריכה.

בשלוש השנים האחרונות פועלת במו"פ מעבדת מיצויים במטרה לזהות חומרים המצויים בצמחים, ולפתח תהליך תעשייתי להפקתם. חלק מהתוצרים יוצגו בביתן המו"פ.

בתחום קרקע ומים פותחה במו"פ שיטה לייעול חדירת המים במטעים, על ידי יישום שררולי פרלייט באורך 60 ס"מ. יישום זה מונע היווצרות שלוליות ומאפשר יישום ישיר של מים וחומרי הזנה למרכז המסה של בית השורשים. הניסוי פועל בשדרת התמרים בכניסה למתחם היום הפתוח.

בבית הרשת ובחממה ניתן יהיה לראות מבחן זני ענבים, מנגו בתשתיות קרקע שונות, משמש על כנות שונות, פיטאיה ותמרים. המטע משתרע על שטח של כ-20 דונם בתחנת אייר בחממות הפרחים יוצגו מגוון מיני פרחים חדשים ובהם הגלוריוזה והקאלות הצבעוניות.

בועז הורויץ

מנהל המו"פ



חצר חינוכית בבית הספר

החברה לפיתוח ובנין הערבה

מרכז המשתלמים

בוגרי תכנית המשתלמים מקימים פרויקטים חקלאיים באסיה

לאחרונה קיבל מרכז המשתלמים תרומה מ-JNF ארה"ב כדי להקים חוות מודל ומרכז הדרכה באחת ממדינות אסיה. הרעיון העומד מאחורי התרומה הוא לייצר אופק תעסוקתי למימוש הידע שרכשו בוגרי מרכז המשתלמים בערבה, לבנות מודלים לחקלאות מתקדמת, להעניק הדרכה לחקלאים מקומיים ולקדם השפעה ועשייה ישראלית חיובית חקלאים מהערבה יוכלו להשתלב בפרויקטים באסיה ולתת לאנשי המקום את הידע הנחוץ להקמתם. החקלאים ייקחו חלק בהדרכה, בליווי ובשלב ההקמה.

בחודש שעבר התקיים סיור במיאנמר, קמבודיה, וייטנאם ונפאל במטרה לקדם את הפרויקט. בסיור השתתף רמי חזן, שליח קק"ל בבוסטון, כנציג התורמים. בסיור נערכו פגישות עבודה עם שרי החקלאות במדינות, נציגי חברות חקלאיות מובילות ואנשי עסקים מקומיים בכל מדינה. במהלך הביקור בנפאל התקיימה פגישה עם קבוצת הבוגרים שסיימו בשנה שעברה שנתיים במרכז המשתלמים. הקבוצה הקימה קואופרטיב, והם מתכוונים להקים יישוב חקלאי בדומה למושבים בערבה. הקבוצה מונה 73 בוגרים של התכנית בערבה. יחד הם רכשו 200 דונם אדמה, ובכוונתם להקים חממת ירקות, רפת ומרכז הדרכה לפי מודל עסקי שהכינו.

בווייטנאם התקיימה פגישה עם שלוש מבוגרות המחזור הראשון בתכנית הלימודים לתואר שני. הן עוסקות במקצועות המביאים לידי ביטוי את הידע וההשכלה שרכשו במסגרת התכנית: אחת חזרה ללמד באוניברסיטה, השנייה מנהלת פרויקט חקלאי והשלישית אחראית על גידול עגבניות בפרויקט גדול בצפון וייטנאם.

מחלקת בנין ופיתוח

נשלמות עבודות ההכשרה של מגרשים ההרחבה בחצבה

במושב חצבה הולכות ונשלמות עבודות העפר להרחבה קהילתית, ונחלות חקלאיות ממוקמות בחלקו הצפוני של היישוב וסמוך לכניסה הראשית למושב. סה"כ מוכשרים מגרשים ל-30 נחלות חקלאיות ו-88 מגרשים להרחבה קהילתית. כ-40 משפחות נרשמו לרכישת מגרשים בהרחבה, וכ-23 משפחות שנקלטו בקליטה החקלאית צפויות לאייש

את הנחלות החקלאיות. המחלקה ממשיכה לקדם את הפרויקטים הרבים אשר מצויים בשלבי עבודה: החלה הקמת השלד של מרכז שחייה וספורט בספיר.

- החלו עבודות העפר למבנה כיתות חדש למרכז המשתלמים.
- הסתיימה הסדרת היתרי הבנייה להקמתו של מרכז חילוץ והצלה אזורי, ואנו נערכים לתחילת העבודה בשטח.
- בחודש הבא יחלו העבודות להקמת מבנה מעבדות חדש ומרכז מדע לנוער במו"פ.

מזל טוב לכרמל וניר הר ולכל משפחת גמליאל להולדת הבת הנכדה דרור.

אירועים

חודש של אירועי אומנות, ספורט וחקלאות

באירוע אקו ארט ערבה שהתקיים בחודש שעבר השתתפו יותר מ-650 איש. האירוע כלל יצירה והתנסות בחומרים וסגנונות אומנות מגוונים. באירוע התארח קבוצת נשים מירדן, משפחת אל-עמרני ומשפחת אלסעדין מהערבה. האירוח נעשה במסגרת שיתוף פעולה אזורי בין מועצות סמוכות גבול. הנשים

מירדן ונשות משפחת אל-עמרני ואלסעדין הדריכו במלאכת האריגה המסורתית. החודש התקיימו שני אירועי ספורט מובילים בערבה - מרוץ הערבה ע"ש יוני פרידמן ומרוץ האופניים סובב ערבה. בימים אלה אנחנו בפתחו של האירוע הגדול והבולט ביותר בערבה ב-26 השנים האחרונות - היום הפתוח במו"פ. גם השנה צפויים להגיע אלפי חקלאים מכל הארץ. השנה גדל היקף המציגים בתערוכה, ואנחנו מאחלים לכל המשתתפים והמבקרים בתערוכה, יומיים מוצלחים ונעימים.



צילום: רונן טופלברג

הזוכים בחצי מרתון במרוץ הערבה ע"ש יוני פרידמן

רשות הניקוז

חקלאיים ולמנוע פגיעה חוזרת בדרך החקלאית החוצה. הפרויקט כולל יצירת שני מעברים איריים, ועבודות בטון ואבן.

הסדרת נחל אמציהו בשטחי מושב עידן: ההסדרה נועדה להגן על שטחים חקלאיים ועל שטחי הכשרות עתידיות מדרום ומצפון לנחל ונעשה בתיאום מלא עם רט"ג תוך התחשבות בערכי הטבע והנוף.

שיקום מעבר חצבה (נחל ערבה): פרויקט לשיקום המעבר שנשחק במשך השנים כתוצאה משיטפונות והוא כולל עבודות עפר ואבן. היות שהפרויקט התבצע בסביבה החשודה במיקוש, נדרשה בו היערכות מיוחדת טרם הביצוע ובמהלכו.

גיל סלוין
מנכ"ל רשות הניקוז

בריאות וגיל שלישי

לקידום נושא הגיל השלישי בכל יישוב ויישוב. לקראת תקציב 2017 הגיש כל ועד להנהלת היישוב תכנית עבודה ומסגרת פעילות ייעודית. בנוסף התאגדו כל הוועדים יחד להקמת "ועד קהילה תומכת אזורים" המסייע לשיתוף פעולה בין היישובים בראייה כוללת. תודה לכל הפעילים במרחב היישובי, בפעילויות השונות ובהבאת הנושא לסדר היום הציבורי.

ליבנית ברקן שהובילה את הפרויקט מיום הקמתו, מסיימת את תפקידה. תודה רבה ללבנית על עבודתה המקצועית והמסורה והמהלכים החשובים שהובילה לקידום הפרויקט. בימים אלה מסתיים מכרז לאיש התפקיד.

ברכות לאימי מיארה עם יציאתה לגמלאות

אימי מיארה יצאה לגמלאות אחרי יותר מ-20 שנה של עבודה כאחות בערבה (בתחילה בפארן ובהמשך בספיר). תודה לאימי על השנים הרבות, על המסירות, העזרה והתמיכה בדרך מקצועית וביד מסורה ומיומנת.

את אימי מחליפה שרה קווקרנאק (גרונוב), תושבת ספיר.

עירית שחר
רכזת בריאות וגיל שלישי

4 פרויקטים להסדרת מעברים ונחלים באזור בוצעו לאחרונה

הסדרת נחל עובא (בשטחי מושב עידן): נחל עובא הוא אגן ניקוז של כ-110 קמ"ר שרובו נמצא בתחום ירדן. ההסדרה נועדה לשפר את כושר ההולכה של הנחל ולצמצם בכך את נזקי השיטפונות לשטחי החקלאות הסמוכים ואת עמידות הדרכים החוצות. הפרויקט כולל עבודות עפר, גבונים, דיפון באבן ובטון מזוין. **טיפול במעברים איריים בנחל גדרון:** נחל גדרון הוא אגן ניקוז של כ-40 קמ"ר. הטיפול במעברים נועד לאפשר מעבר נוח לכלים

הוקם ועד קהילה תומכת אזורי

במהלך השנה האחרונה, עם הפעלת תכנית "קהילה תומכת" ביישובים והליווי הפרטני של אוכלוסיית הגיל השלישי, קידמנו מהלך קהילתי לגיבוש ועדות גיל שלישי ביישובים. הפעלת ועדות ביישובים נשענים על הצורך לחדד את הפעילות ולדייק את המעורבות ביחס ישיר לצרכים. הוועדות יוכלו לסייע בכמה מהלכים משמעותיים:

- זיהוי צרכי הגיל השלישי ביישובים.
 - סיוע לרכזת קהילה תומכת, מנהלת הגיל השלישי והמחלקות הייעודיות בקידום פעילויות בעלות תכנים חברתיים-תרבותיים, ותכניות העונות לצרכי הגיל השלישי ברמת היישוב והמועצה.
 - יצירת מערכת זמינה ויעילה המתבססת על "כתובת" יישובית, העברת מידע והגברת התיאום בין היישוב למועצה.
 - הרחבת מעגל המשתתפים בפעילויות המיועדות לגיל השלישי.
- במהלך 2016 התגבשו וקמו ארבעה ועדים יישוביים פעילים ומשמעותיים: עין-יהב, חצבה, ספיר ופארן. הוועדים פועלים עם מחלקת הגיל השלישי ועם הנהלות היישובים,

תיירות

21 תיירנים משתתפים בקורס מבוא לתיירות שנפתח בחודש נובמבר

תכנית ההדרכה נועדה לספק כלים מקצועיים לקידום העסק התיירותי, היכרות עם שוק התיירות הישראלי ועם שוק התיירות הנכנסת, התייחסות למגמות בתיירות בארץ ובעולם, והקניית כלים נכונים לניהול, פיתוח ותכנון של תיירות. במסגרת הקורס התקיימו שני סיורים מקצועיים להכרת מרחבי תיירות נוספים בהדרכת שחר שילה. הסיור הראשון נערך בירושלים וחשף את המשתתפים לתחום ניהול אתרי תיירות מורשת דתית ותרבותית של שלוש הדתות בירושלים, ולניהול עומסי תיירות וניהול תיירות בעיר קדושה, שבה קיימות שלל מסורות ובעלי עניין רבים במרחב גיאוגרפי משותף. הסיור השני, נערך ברמת גב ומצפה רמון, ובו נחשפו התיירנים לניהול תיירות במרחב מדברי וחקלאי דומה. הסיור כלל ביקור בחאן השיירות, בכרמי עובדת, בחוות האלפקות ובמרכז המבקרים במצפה רמון. סיור שלישי ואחרון התקיים בבאר שבע.

מרכז וידור

3200 מבקרים ביקרו במרכז וידור במהלך חודש דצמבר

מרכז וידור היה גדוש במיוחד במהלך חודש דצמבר. כ-3200 איש, מתוכם 70 קבוצות ויותר מ-1000 מבקרים שהגיעו במהלך חג החנוכה, פקדו את המרכז ונהנו מסיורים במקום. אמנים ויוצרים מהאזור שנענו להזמנה להקים דוכני מכירה בימי החג במתחם וידור, נהנו מתנועה ערה של מבקרים.

נעמי בקר
מנכ"לית

שירותים חברתיים

20 אימהות משתתפות בתכנית "קפה בוקר"

ביוזמת המחלקה לשירותים חברתיים והמחלקה לגיל הרך נפתח בנובמבר מחזור שני של "קפה בוקר" הכולל 12 מפגשים

בעתיד לפנות לעזרתן. מלבד ההרצאות והידע המקצועי, זו הזדמנות שיש לאימהות להיפגש זו עם זו, להתייעץ ולהפיג רגעים של בדידות שמתעוררים לעיתים בחופשת הלידה. השנה נרשמו לתכנית כ-20 אימהות מכל יישובי הערבה. בשנה הבאה ייפתח מחזור נוסף.

סתיו קרטגינר,
עובדת סוציאלית

שבועיים לאימהות לאחר לידה. כל מפגש עוסק בנושא אחר ומועבר על ידי תושבות הערבה המתמחות בתחומים שונים: מוטוריקה עדינה וגסה, הכנת האחים לקראת התינוק החדש, קלינאית תקשורת, ההורות מבעד לעיני האב, תנועה במים, תזונה לאם ולילד והנקה. האימהות נחשפות לתכנים הנוגעים בטיפול בתינוק ולנשות מקצוע אשר יוכלו



צילום: סתיו קרטגינר

מפגש "קפה בוקר"

היחידה הסביבתית

משקמים אתר הפסולת ליד פארן

אחרי עבודה רבה של תכנון וגיוס מימון, החל החודש פרויקט לשיקום אתר הפסולת הסמוך למושב פארן. האתר נמצא בתוך שמורת טבע. בסיום השיקום תסגור רשות הטבע והגנים את האתר לצרכי שיקום הטבע. זהו תהליך הצפוי להימשך מספר שנים. הפרויקט ממומן ברובו על ידי הקרן לשמירה על שטחים פתוחים של רשות מקרקעי ישראל. בחודש הבא יחל שלב גיוס כספים עבור שיקום אתרים נוספים בערבה.

לאחרונה התקיים מבצע ניקיון דרכים חקלאיות בכל המושבים. המבצע התקיים בעקבות החלטת מליאת המועצה להביא לשיפור בנראות ובטיפול של המרחב החקלאי

בשקיות הללו הפך בישראל להרגל. שקיות הנשיאה החד-פעמיות הופכות לפסולת שאינה מתפרקת לאורך מאות שנים, והיא מזהמת את הסביבה. הקמפיין של המשרד להגנת הסביבה נפתח בתמונה של עץ שיטה בערבה "מקושט" בשקיות פלסטיק...

אנו מזמינים אתכם לקחת תיקים רב פעמיים מרשתות השיווק, להשתמש בארגזי קרטון במקום בשקיות וכן בתיקי בד שהפיקה היחידה הסביבתית.

חלוקת תיקים של היחידה הסביבתית תתקיים במהלך היום הפתוח בדוכן היזמות של כיתות ו' של בית הספר היסודי. תיקי הבד יחולקו עד גמר המלאי.

יעל חביב
מנהלת היחידה הסביבתית

בכל היישובים. המועצה העמידה לשם כך מימון של 20 אלף ש"ח לכל מושב. היחידה הסביבתית, רכזי איכות הסביבה ומרכזי המשק החליטו על מיקום הניקיונות והיקפם, כל מושב לפי צרכיו ויכולותיו. המטרה המנחה אותנו היא שמירה על תרבות חקלאית הכוללת הפרדת פסולת הניתנת למחזור ושימוש באתרי הקליטה במושבים ושמירה על הסביבה החקלאית והמרחב הציבורי.

ב-1 בינואר נכנס לתוקפו החוק לצמצום השימוש בשקיות נשיאה חד-פעמיות. מטרת החוק היא להפחית את כמות הפסולת הנוצרת בעקבות השימוש בשקיות, קידום סביבה נקייה ושיפור איכות החיים למען הציבור ולמען הדורות הבאים. 1.6 מיליארד שקיות פלסטיק חד פעמיות נצרכות בישראל בסניפי הרשתות הגדולות בשנה. מדובר בכ-350 שקיות לאדם בשנה, מה שמעיד כי השימוש

32 תושבים סיימו קורס נאמן חיים של מד"א

בחודש דצמבר הסתיים קורס נאמני חיים של מד"א בערבה. המשתתפים עברו קורס קצר וענייני שתכליתו ללמד כיצד לבצע פעולות מצילות חיים עד להגעת צוות רפואי. מדובר בכוח עזר משמעותי לחובשי וכונני מד"א, המתנדבים במועצה. המשמעות המעשית היא שיפור זמני התגובה במקרים הדורשים הצלת חיים. כחלק משיפור היכולות וזמני התגובה לאירועים מסכני חיים, חולקו לחובשים מתנדבי מד"א תיקי כונן עם ציוד מתקדם להצלת חיים וטיפול בפגיעות שונות בטקס סיום הקורס.

אנו מחפשים מתנדבים נוספים המעוניינים לעבור קורס נאמן חיים (20 שעות) או קורס נהגים-חובשים (מקצועי ומעמיק בהיקף של 200 שעות). לפרטים נוספים והרשמה ניתן ליצור קשר עם אלי שריקי, אחראי מד"א בספיר בטלפון: 050-2646844.

במהלך 2017 תמשיך מחלקת הביטחון לרענן ולשפר את אמצעי החירום שברשות המועצה. השנה ירכשו רכבי ביטחון חדשים לפארן וספיר, מכשירי קשר חדשים וממסר, גרור חפ"ק מועצתי, נגררי מים ומיכלי מים גמישים. כל אלה ואמצעים נוספים שירכשו במהלך השנה יסייעו לשיפור המענה של המועצה לאירועי החירום השונים כגון אירועי פח"ע, רעידות אדמה, משבר מים וקליטת מתפנים.

נועם כרמלי

קב"ט



צילום: חזקי גרוסברד מדא

קרן גוראון מלגות מחקר

ביום הפתוח יוענקו מלגות מחקר מקרן גוראון

יאיר גוראון הקים וניהל את מו"פ ערבה תיכונה וצפונית בשנים 1985-1990 ופעל לפיתוח וקידום המחקר החקלאי בערבה. הוא יזם וקידם מחקרים ותחומים שהאמין כי פיתוחם יביא להגברת אמצעי הייצור בערבה. בשנות ניהולו הוקמו תחנת הניסויים "זהר" בכיכר סדום ותחנת הניסויים המרכזית בערבה התיכונה הנקראת על שמו "תחנת יאיר". יאיר נפטר ממחלת הסרטן בגיל 47.

הקרן ע"ש יאיר גוראון ז"ל הוקמה בשנת 2010 ומעניקה מלגות לסטודנטים תואר שני או שלישי, ולמתמחי פוסט דוקטורט באחד ממוסדות המחקר וההשכלה המוכרים בישראל. לקרן שותפים משפחת גוראון,

עמותת בין השיטין

ערב לזכרו של יחזקאל דגן ז"ל

המכינות נמצאות בעיצומה של שנת הלימודים הנוכחית. תהליך המיון לקראת שנת הפעילות הבאה כבר לקראת סופו והרכבי המחזורים כמעט ונסגרו. ב-2 בפברואר בשעות אחה"צ והערב (לאחר סגירת התערוכה החקלאית), ייערך אירוע הכולל מפגש ולימוד במכינה בחצבה, ובמסגרתו יתקיים טקס קצר של הכנסת ספר תורה. הערב כולו יוקדש לזכרו של יחזקאל דגן ז"ל, מייסד "חישתיל", שנפטר לפני מספר חודשים. יחזקאל היה מחובר לחקלאות ולערבה בכל נימי נפשו, והערב המתוכנן במכינה צפוי להביא לידי ביטוי את חייו ואהבתו לחקלאות, לארץ וליהדות.

עבודה עברית

אנחנו בעיצומו של מחזור החורף הפועל במתכונת של קבוצה בכל מושב. בסך הכול יש 60 עובדים במסגרת עבודה עברית. ב-3 בדצמבר התקיים בקיבוץ נווה איתן שבעמק המעינות ערב ראשון מסוגו בשם 'כנס

המועצה האזורית הערבה התיכונה, חברות חקלאיות, ותורמים פרטיים.

הקרן מעניקה מלגות למחקר בתחום רלוונטי לאזור הערבה, באחד או יותר מהתחומים הבאים: חקלאות, ביוטכנולוגיה, מדעי הסביבה, יחסי סביבה וחקלאות, התמודדות עם סיכונים ושיטות לניהול סיכונים בחקלאות, מים, אנרגיה ומגוון המינים בחי ובצומח בערבה. הקרן מעניקה גם מלגות לתלמידים מצטיינים מבתי הספר במועצה האזורית הערבה התיכונה, המועצה האזורית תמר ובחבל אילות. בשש שנות פעילותה העניקה הקרן 22 מלגות לסטודנטים ו-7 מלגות לתלמידי תיכון באזור הערבה. טקס הענקת המלגות מתקיים מידי שנה ביום הפתוח.

השנה יוענקו חמש מלגות לסטודנטים ושתי מלגות לתלמידים מבית הספר "שיטים דרכא".

אילון גדיאל

יו"ר הקרן

עמל"י הראשון'. במסגרת ערב זה התקבצו כלל התכניות הפועלות ברחבי הארץ לעידוד תעסוקת צעירים ישראלים בעבודה חקלאית: פרויקט "נטעים" מהגולן, "חקלאות בעמק" מעמק המעינות, תכניות מהגליל העליון והתחתון, מעוסף עזה וכמובן אנחנו מהערבה. 300 צעירים מילאו את חדר האוכל המקומי ואיתם שר החקלאות, מנכ"ל מועצת המכינות - דני זמיר, יו"ר החטיבה להתיישבות גאל גרינוולד ושותפים נוספים. עמל"י הינו ארגון גג המאגד תחתיו שבע תכניות חקלאיות-חינוכיות הפועלות באזורים חקלאיים לאורך הגבולות. התכניות מעודדות צעירים ישראלים לאחר שירות צבאי לעבוד בעבודה חקלאית. בכל אחת מהתכניות מתקיים שילוב שעיקרו עבודה חקלאית, לימודים וחיי קבוצה. כ-600 צעירים עברו בסה"כ דרך התכניות בשנת 2016. אני זוכה לרכז את הפורום הארצי, ואנו רואים ניצני פירות לעבודתנו שהם פתיחת תכניות חדשות באזורים נוספים והגברת האמון ביכולותיהם של הצעירים הישראלים לעבוד בחקלאות.

אבישי ברמן

מנכ"ל עמותת בין השיטין

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

השותפות מסכמת שנה של תמיכה בפרוייקטים חינוכיים, קהילתיים ובפיתוח עסקי

הקהילה בערבה גדלה. הנתונים המספריים היום והצפי של גדילה בכמות התלמידים בבתי הספר מחייבים שינוי בגודלם של בתי הספר. לשם כך התגייסה השותפות לתמיכה בתכנון אדריכלי להרחבת מתחם בית הספר היסודי והעמידה סכום של 152,000 ש"ח לטובת התכנון. המועצה מקדמת את המהלך בסיוע משרד החינוך מתוך תקווה שהתכנון ייתן מענה מתאים, והבנייה תחל בהקדם.

בחודש שעבר נפגשה קבוצת תלמידות תיכון אוסטרליות מבית הספר הר הצופים שבמלבורן עם סטודנטיות מקניה המשתתפות בתכנית הלימודים לתואר שני במרכז המשתלמים. התלמידות האוסטרליות התנדבו בערבה, והמפגש נערך במסגרת המעורבות של השותפות בפרוייקט הלימודים לתואר שני במרכז המשתלמים. במפגש למדו

הנשים להכיר זו את זו והתחברו זו לזו בזכות המכנה המשותף והוא הערכת ישראל והערבה. שותפות ביחד ערבה אוסטרליה תומכת בתכנית הלימודים לתואר שני במרכז המשתלמים מיזמה הראשון. עד כה הושקע סכום של יותר מ-265,000 ש"ח בתכנית. מטרת התמיכה היא סיוע בקידום ביסוסה של אקדמיה בערבה.

במהלך השנה החולפת העמידה השותפות סכום של 163,000 ש"ח עבור שני פרויקטים בתחום הפיתוח העסקי: פעילות עם היועצת לילי שפי, שבה נבחן מהלך משותף של עסקים מקומיים בתחומי היצירה, האומנות, המזון. הפעילות התקיימה מתוך רצון להקים פלטפורמה של שיווק "תוצרת ערבה", ובכך לקדם את העסקים הקטנים הפעילים באזור.

קידום יישום מסחרי של מחקרים הנעשים במו"פ תחנת יאיר על ידי חברות עסקיות העוסקות בחידושים בתחום הביוטכנולוגיה, ארגו-טכניקה, מזון תרופות. תמיכת השותפות בפרוייקט סייעה בגיוס יועץ עסקי מתאים ובניית תכנית פיתוח עסקית לפתיחת ערוצי מחקר ופיתוח עסקים עם חברות מתאימות.

נוסף על אלה תמכה השותפות גם השנה בפרוייקטים חינוכיים-תרבותיים וקהילתיים, בהם: פרויקט שישי דה-וינצ'י, קיטשן גארדן, פסטיבל הסרטים, תכנית קולות ולימוד ערבה.

בד בבד המשיכה השותפות בהידוק שיתוף הפעולה עם המתנ"ס ומערכת החינוך. בסוף שנת 2016 התנדבו צעירים אוסטרלים בפעילויות בגני הילדים, צבעו את הפעלתון והכניסה של גני הילדים בצופר, ובהנחיית דליה מטמון יצרו פסיפס ענק על קיר המתנ"ס במהלך קייטנת הפסיפס בחופשת החנוכה. הפסיפס נוצר על ידי חברי משלחת "אקדמי" שהתארחו בערבה לחמישה ימים. במקביל ליצירת הפסיפס וכחלק מתמיכת השותפות בפרוייקט הבוסתן, המשיכו חברי המשלחת את הקמת מרחב התחושות בבוסתן ביצירת מנהרת זחילה ופינת מטבח והתנדבו בחקלאות. תודה לכל מי שפתח את ליבו וביתו, תמך, עזר, אירח ועבד עם מאות האוסטרלים שהגיעו לערבה בתקופת החורף.

אורית אלקיים כהן

מנהלת שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

כנס לימוד ערבה

חזונית לימוד יהודית-ישראלית

הרצאות, סרטים, הופעות, סדנאות, סיורים ולמידה בחברותא

את הכנס יובילו טובי הדוברים:

אדיר פרידור | אורית קמיר | איריס יניב | בני לאו | זוהר רביב
 ינון שבטיאל | ישי שריד | מלכה פיוטרקובסקי | משה {בוגי} יעלון
 משה נגבי | עודד גרנות | רות קלדרון | צור שיזף | שמעון אזולאי
 ועוד רבים וטובים.

כנס לימוד ערבה מארח

קובי אוז

התחנה הישנה





סימני דרך

מציידים אותך לשטח

מגיעים לערבה!

מוזמנים לבקר אותנו
ביום הפתוח 1-2.2.17 בביתן C3-4



סימני דרך היא חנות המציעה מבחר עצום של ציוד טיולים וציוד צבאי. סימני דרך היא הרבה מעבר לחנות, ותמיד תמצאו בה יחס חם ועצות טובות קניון עזריאלי הנגב, קומה 2, צמוד למשביר לצרכן, 077-5152303 | simaneidereh.co.il | סימני דרך - ציוד למטיילים וחילים



צילום: מנחם כהן, באדיבות "יופיו של יהדות"

www.studioarava.co.il

יום פתוח ערבה 2017 1-2.2

במעמד שרת המשפטים איילת שקד ויו"ר קק"ל דני עטר

יום חמישי 2.2.17 - 09:00-16:30

11:30

טקס חגיגי במעמד:
שרת המשפטים איילת שקד
ויו"ר קק"ל דני עטר
אוהל האירועים המרכזי

13:00

הענקת מלגות של קרן גוראון
אודיטוריום מרכז ויידור

יום רביעי 1.2.17 - 09:00-16:30

09:30-13:45

כנס - כיוונים חדשים בחקלאות
אודיטוריום מרכז ויידור, תחנת יאיר,
מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר

18:00

הרצאה מיוחדת של עמית סגל - פוליטיקה - הסיפור שלא סופר
הגורמים המשפיעים על הפוליטיקה והפוליטיקאים בישראל

יום רביעי 1.2.17 - 20:00

קרולינה והבלקן ביט בוקס - 2 הופעות בערב אחד!

מספר המקומות מוגבל, מכירת כרטיסים באתר התערוכה ובטלפון 052-3666646

לפרטים 052-4260798 | www.aravaopenday.co.il | mopen@arava.org.il

מו"פ ערבה תיכונה וצפונית - תמר, תחנת "יאיר" (צומת חצבה, בכביש הערבה 📍)

כיוונים חדשים בחקלאות



כנס במסגרת יום פתוח ערבה 2017

יום רביעי, 1 בפברואר 2017, 09:30 - 13:45
אודיטוריום מרכז ויידור, תחנת יאיר, מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר

הכנס הוא הזדמנות להכיר כיווני פיתוח חדשים בחקלאות ומוצרים שעשויים להפוך לחקלאות המחר

09:30-09:45	התכנסות וכיבוד קל
09:45-10:00	דברי פתיחה וברכות
	ד"ר אייל בלום - ראש המועצה האזורית הערבה התיכונה
	בועז הורויץ - מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר
	עמי אוליאל - מנהל מרחב דרום בקק"ל
10:00-10:30	שיטות גידול, זנים וטכניקות למיקסום החומרים הפעילים בתנאי גידול שונים. גלעד לבני - מטפח ומגדל קנאבים
10:30-10:50	ציפויים אכילים להארכת זמן אחסון ושיפור איכות של תוצרת חקלאית. ד"ר ילנה פוברנוב - חקר אחסון ואיכות תוצרת חקלאית ומזון מרכז וולקני.
10:50-11:10	גידול במערכות משולבות של דגים וצמחים. תום גרנוולד - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית (ההרצאה באנגלית)
11:10-11:45	פאנל בנושא יישומים בחקלאות וענפי חקלאות בערבה, חשיבותו של מו"פ פריפריאלי חקלאי בעולם המודרני. מנחה - ד"ר משה בר.
11:45-12:00	הפסקה
12:00-12:20	פרוספרה, חקלאות מדייקת. אלי קסטל ושקד עשת - חברת פרוספרה.
12:20-12:40	מניפולציות גנטיות בצמחים. ד"ר מישל זכאי - אוניברסיטת בן גוריון.
12:40-13:00	חדשנות בזני פלפל ערבה: ארבע עונות של טיפוח משוכלל. אמיר שטראי - מטפח פלפל בחברת אקווינום.
13:00-13:20	סנבוסט: חממה חדשנית המשלבת מערכת פוטו-וולטאית, צירוף מנצח לחקלאות. יאיר סלומון - חברת סנבוסט.
13:20-13:40	מיקוריוזה, יחסי גומלין פטריה-צמח. חברת ביו-בי.

כניסה חופשית

פרטים במשרדי המו"פ
077-5681603

יתכנו שינויים בלו"ז



קרולינה
והבלקן ביט בוקס

2 הופעות
בערב אחד

רביעי
1.2.17

כניסת קהל 20:00



מלכת הגרוב העברי ואחת
המוזיקאיות פורצות הדרך
בעשור האחרון, מציגה מופע חדש
ובלתי נשכח שזור בלהיטים שהוא
חוויה חוצת גילאים וקהלים.
רשימת הלהיטים הארוכה של
קרולינה כוללת בין היתר את
"אל תאחר", "אף אחד לא בא לי",
"So Far", "סול היים",
"צר לי צ'רלי".

קרולינה הופכת
כל הופעה שלה
לחוויה בלתי נשכחת.

קרולינה

BALKAN BEAT BOX



חממו מנועים ובואו להופעה חד פעמית
הבלקן ביט בוקס אצלנו בערבה.
לבלקן ביט בוקס אפשר להקשיב
מהראש וגם מהרגליים, ומאות
אלפים בכל העולם כבר עשו
זאת, עם ארבעה אלבומים,
מאות הופעות בארץ ובחו"ל
ומיליוני צפיות ברשתות.
את האירוע הזה מסור לפספס!



יום פתוח 2017
תחנת יאיר
בצומת חצבה

מספר המקומות מוגבל

כרטיסים

www.aravaopenday.co.il

באתר התערוכה

מחיר 150 ₪

מכירה גם בזמן התערוכה ובקופת ההופעה

בטלפון 052-3666646

מילים יכולות להרוג אם נוהגים - לא מסמסים

כשאתה מסמס בנהיגה אתה עלול
לפספס לא רק אותיות, אלא גם חיים...
שלך ושל כל מי שסביבך בכביש

מה עושים?

- סמס רק בגמר הנסיעה
- תן ליושב לצדך לסמס עבורך
- בחר אפליקציה שתשתיק או תחסום את ה-SMS

לפנו



קנאביס באופק

רינת רוזנברג

כבר כמה זמן שיש בערבה דיבור על כניסה לתחום הגידול של קנאביס רפואי. כשמדברים על כיוונים וענפים חדשים בחקלאות בערבה, הקנאביס נראה כמו כיוון שצריך לבחון ברצינות. לפני שישה חודשים אושרה הרפורמה המאפשרת למגדלים חדשים להיכנס לענף גידול הקנאביס הרפואי וגם התקיים כנס מיוחד בערבה בעניין. 200 חקלאים הגיעו לכנס. אין ספק שהנושא חם. הדיבור על קנאביס רפואי בערבה מוביל תמיד לשני שמות: נועה בראל ודנה מלצר. בשנים האחרונות הן הובילו לא מעט מהלכים שקידמו את השינויים בתחום של גידול קנאביס רפואי. שיחה על יוזמה ועל אלטרנטיבות.



ה כול מתחיל לפני שבע שנים. וכשאני אומרת הכול, אני מתכוונת לסיפור של נועה בראל ודנה מלצר עם הקנאביס הרפואי.

באותם ימים פרסמה המדינה מכרז להקמתן של חוות נוספות לגידול קנאביס רפואי, נוסף על שמונה החוות הקיימות. נועה החליטה שהיא מעוניינת להיכנס לתחום ולהגיש הצעה. כשהתחילה לבדוק את העניין, היא גילתה שדנה הגישה גם היא הצעה ופנתה אליה כדי לבדוק אם תוכל להיעזר בתובנות שלה מההגשה. הן מצאו שפה משותפת והחליטו ולהגיש את הבקשה יחד, אך המהלך שהתחילו "נתקע", כי המכרז בוטל.

למה? שאלה מצוינת שהתשובה אליה מגלמת את הפלונטר שבו מצוי תחום גידול הקנאביס בארץ.

המכרז בוטל בעקבות עתירה לבג"צ של שמונה החוות שפעלו אז (ופועלות גם היום) בג"צ קיבל את עתירת החוות ועצר את המכרז. זה קרה לפני 7 שנים. זה היה מעצור. אבל סיפור טוב חייב שיהיו בו פיתולים, מעצורים ומחסומים והתגברות עליהם אחרת הוא לא סיפור מעניין.

אחרי החיבור שנוצר בין נועה לדנה בעקבות המכרז שבוטל, הן פעלו יחד למטרה משותפת: להביא את גידול הקנאביס הרפואי לערבה.

למה בעצם קנאביס בערבה?

"זה גידול שמשלב חקלאות, תעשייה ומחקר. הערבה נמצאת בשלב של פנייה לאפיקי חקלאות חדשים, זה מהלך שנראה הכי הגיוני ומתאים. זה מייצר אופק של פיתוח שיכול לתת מענה גם לשטחי גידול, לתת אלטרנטיבה, ובמבט קדימה - באופק הזה יכול להיות שהערבה תוביל את הגידול החקלאי, המחקר והעיבוד של תוצרי הגידול. לצד זה יכולים להתפתח עוד תחומים הכוללים, מחקר ותעשייה ואולי אפילו תירות בהמשך הדרך." נשמע אידיאלי, אבל כמו בכל תהליך של שינוי, גם במקרה של הקנאביס הרפואי, הזמן הוא שחקן מרכזי.

חלפו שלוש שנים מאז ביטולו של המכרז, ונועה מחליטה לנסות כיוון חדש. היא פונה לראש המועצה אייל בלום עם רעיון לערוך במו"פ ניסוי של גידול קנאביס רפואי לצורכי מחקר. המהלך עשוי אולי לסלול את הדרך להכנסת הענף לערבה. אייל חשב שיש הצדקה לרעיון, ושניסוי בענף הקנאביס הרפואי יכול להיות כיוון ששווה להיכנס אליו. אחד המרכיבים הנכבדים מבחינת ההשקעות בהקמת חוות גידול קנאביס רפואי הוא עמידה בתקני אבטחה שמטרתה למנוע זליגה של החומר

שלא למטרה רפואית. עמידה בתקני האבטחה מהווה גם חסם ידוע בענף גידול הקנאביס הרפואי. המהלך של עריכת ניסוי במו"פ בענף החדש התגלה כמהלך שדורש השקעה כספית גבוהה מאוד בגלל נושא האבטחה, ולכן הוא לא הבשיל. עברו עוד שנתיים.

במקום הכי לא צפוי

לפני שלוש שנים כאשר המשבר בענף הפלפל היה בשיאו, ביקר יו"ר ארגון השמאים בערבה. הוא ראה חממות ריקות ושהחקלאות בערבה נמצאת במצוקה. זה קורה בזמן שענף גידול הקנאביס הרפואי בעולם מתפתח ויש שמועות על מדינות שמחזרות אחרי ישראל כדי שתייצא קנאביס. בביקורו בערבה שני הדברים הללו התחברו לו. זמן קצר לאחר ביקורו התקיים כנס ארגון שמאים. בכנס הוא שם לעצמו מטרה ליצר חיבורים עם הערבה על מנת לראות איך ניתן להביא את הקנאביס הרפואי לערבה. וכך, במקום הכי לא צפוי,

הערבה נמצאת בשלב של פנייה לאפיקי חקלאות חדשים, גידול קנאביס נראה כענף הגיוני ומתאים. זה מייצר אופק של פיתוח שיכול לתת מענה גם לשטחי גידול, וגם לתת אלטרנטיבה.

יו"ר ארגון השמאים עלה לבמה ודיבר, על גידול קנאביס רפואי בערבה למטרות ייצוא. המשמעות של ייצוא היא פתיחה של התחום להיקפים גדולים ומשמעותיים, ובכך להגדיל את הרלוונטיות ואת הכדאיות של הגידול וגם את ההצדקה של כניסתם של מגדלים נוספים. "קראנו על הכנס הזה והלכנו לפגוש את יו"ר האירגון יחד עם גדעון בלום וצביקה ליכטנשטיין, נועה ודנה מספרות. האמירות שלו שחיברו את כל החלקים - חקלאות, תעשייה וייצוא, הדליקו אותנו מחדש. ידענו שהשוק המקומי חסום, אבל באמת, מה אם פותחים את האפשרות לייצא? נכון שאומרים שזה לא יקרה, אבל למה לא? למה לא לשנות את המצב הזה?"

מכאן המהלך התחיל לתפוס מומנטום חדש. "חזרנו שוב לאייל בלום, הפעם היה לנו ברור שצריך להעמיק ולבדוק איך מסירים את החסמים הרגולטוריים ואת פתיחת מכסת

המגדלים ואיך דוחפים את המהלך קדימה. אייל נתן לנו את המנדט להוביל את הנושא, לייצג את הערבה בישיבות ובוועדות השונות, להיכנס לעומק וללמוד למידה מעמיקה של התחום על כל היבטיו. הוא גם חיבר אותנו לבעוז סופר שבעזרתו ובהובלתו הוכנה עבודה מקיפה בנושא, במטרה להגיע לכך שהתמונה הקיימת תהיה ברורה ומהם השינויים הרגולטוריים הנדרשים. אנחנו עבדנו על איסוף מידע ונתונים, ובעזר הכין את העבודה שנתנה בסופו של דבר תמונה ברורה על המשמעות של כניסה לגידול קנאביס לחקלאי: עלויות, אישורים, דרישות ותחשיבים, וגם מה הם השינויים שיש להוביל מבחינת חקיקה ופיקוח. אחד הדברים המעניינים בתהליך הזה - וזה היה תהליך מעניין מאוד - היה להבין שבארץ זה תחום מאוד סגור. אין שיתוף בידע. כל מגדל שומר על הידע שלו, בניגוד למגדלים בארה"ב שהגישה המנחה אותם היא שיתוף הידע הוא מהלך מועיל לכולם. בארה"ב יש ידע והוא זמין למי שרוצה להיעזר בו."

באוקטובר 2015 התקיימה ישיבה של שדולת הערבה בכנסת. האירוע הזה היה נקודת מפנה נוספת. נועה בראל הייתה ברשימת הדוברים והיא הציגה את הפוטנציאל הגלום לחקלאות בערבה, אם חקלאים נוספים יוכלו לגדל קנאביס רפואי. "מה שאמרתי שם היה שזו אלטרנטיבה אמיתית, והמדינה צריכה לבחון אותה ולפעול להסרת החסמים הקיימים", נועה מסבירה.

לטוב ולרע, כשמדברים על קנאביס, התקשורת בעניין. דבריה של נועה זכו להתייחסות תקשורתית. כמו כן, חברי כנסת שנכחו בדיון התגייסו למהלך וחשבו שיש לצעד כזה ערך ושהם יכולים לפעול לטובת העניין. ח"כ מיקי לוי התגייס לנושא באופן מלא, והוא שתמך וסייע לנועה ודנה בקידום הנושא בכנסת ומחוצה לה. "הייתה לנו הרגשה שהרעיון הזה מצליח לקבל התייחסות רצינית והתלהבות על ידי כל מי שחשוב לו למצוא פתרונות כלכליים חקלאיים לערבה."

השינוי כבר כאן

העבודה הרבה שנעשתה והבחינה המעמיקה של הנושא הוכיחה שהכדאיות מגיעה עם הפתיחה של האפשרות לייצא. ההבנה הזו הייתה ברורה וחד משמעית והיא חייבה השקעה של המאמץ בהסרת החסמים. עם ההסדרה של הענף ותחת הלחץ הציבורי, הוקמה ועדה בין-משרדית לבחינת הייצוא של קנאביס רפואי. את הקמת הוועדה הוביל

הדרך. פנינו למשל לקבלת מענק ממשרד החקלאות, מהלך שאם יצלח, הוא יהיה זמין למגדלים נוספים בתחום. אבל הדבר החשוב ביותר הוא שיאושר הייצוא."

והוא יאושר?

"בסוף פברואר אמורה להתקבל החלטה בעניין, זאת לאחר שהנושא קיבל חשיפה גדולה אבל בעיקר לאחר שמשרדי ממשלה, למעט המשרד לביטחון פנים, מתגייסים למהלך ותומכים באישור לייצא קנאביס. אנחנו מקוות ומצפות שהאישור יינתן. בכל מקרה אנחנו מתקדמות ונערכות לכניסה לגידול גם אם מדובר רק בשוק המקומי." דנה מוסיפה ואומרת, "האמת צריכה להיאמר: אם לא יאושר הייצוא אני לא אופטימית, וגם אם יאושר חייבים להבין שהפוטנציאל קיים, אבל כדי שיתממש חייבים להכין את השוק. זה תהליך בפני עצמו והוא קריטי. בלעדיו נשאר פוטנציאל בלי שוק."

נועה ודנה הגישו בקשה ואף קיבלו אישור להתחיל את המהלכים הנדרשים לצורך הקמת חוות גידול קנאביס רפואי בערבה. תם אך ממש לא נשלם. עכשיו מתחיל המהלך הבא. "אנחנו מתחילות עכשיו את השלב המעשי. צריך עוד לפתוח לא מעט חסמים ולסלול את

לטוב ולרע, כשמדברים על קנאביס, התקשורת בעניין. דבריה של נועה בשדולת הערבה בכנסת זכו להתייחסות תקשורתית. חברי כנסת שנכחו בדיון התגייסו למהלך וחשבו שיש לצעד כזה ערך ושהם יכולים לפעול לטובת העניין

משרד האוצר יחד עם משרד הבריאות. השר יעקב ליצמן רואה בנושא זה פוטנציאל שיש לממש, ויחד עם משרד האוצר הוא מוביל את המהלכים הנדרשים.

"היה מאוד מעודד לקבל תמיכה למהלך כולו מהמועצה ומהסביבה." הן מספרות. "להוביל מהלך כזה צריך גיבוי לא רק מבחינה טכנית אלא גם מבחינת הרעיון, וההרגשה שלנו הייתה שיש המון פרגון בערבה למה שאנחנו עושות. אנשים באזור הביעו תמיכה וסקרנות לגבי היוזמה והיכולת לקדם את האלטרנטיבה החקלאית בערבה."

לפני חודשים ספורים התקבלה החלטה דרמטית המוכרת בשם "רפורמת ליצמן" שמתירה לפתוח את האפשרות לקבל אישור לכניסה לענף הגידול של קנאביס רפואי. הרפורמה שאושרה מתייחסת למהלך כולל שמטרתו להבטיח ולהסדיר את איכות הגידול והתוצרים על ידי התמקצעות ופיקוח בכל שלב.



צילום: רינת רוזנברג

ח"כ מיקי לוי, נועה בראל ודנה מלצר בצילומים לכתבה על קנאביס רפואי



פתחנו!



**בר אוכל וחנות בוטיק
בכניסה ליישוב צוקים**

במעדנייה מגוון גבינות ונקניקים, בשר טרי, ומוצרי ייבוא ותוצרת מקומית ייחודיים. ובנוסף לקפה איכותי, בירות ויין, כריכים ומנות טאפאס משתנות של השף

יריב איתיני

נשמח לראותכם!
052-2290560
backyardarava@gmail.com
■ route 90 המעדנייה

studioarava.co.il

קליניקה לתרפיה במוסיקה

< חדש בקיבוץ גרופית >

- < טיפול רגשי לילדים ונוער באמצעות מוסיקה
- < תורם לחיזוק הבטחון העצמי
- < שיפור מיומנויות תקשורת
- < פיתוח כישורים חברתיים
- < ליווי בעיכוב התפתחותי
- < סיוע בהתמודדות עם משברים.

סטודיו גרופית | יעוץ בין יום למדבר



מוכרת בהסדר מטפלים של כללית מושלם
דגנית דיאמנט אנגלברג
תרפיסטית במוסיקה
טל: 054-5997513 • dganitmusic.co.il

עמות ציון לאירועים בצרבה



כסאות • שולחנות • מזנונים • צלחות • כוסות • סכום • מפות ועוד.

צביקה: 052-5269877 • לבוא: 053-3306648



מתוך הפרק "מוטיבי"

צילום: אלכס ליבק

סיפור על אהבה ואוכל

רינת רוזנברג

בימים אלה יצא לאור ספר חדש. "ערבה" שמו. הספר נותן לנו מבט נוסף ושונה על החיים בערבה. ספר על אוכל ועל קהילה, על יומיום ושדה, על שבת ומדורה, והוא מעביר את הצבעים והטעמים, והיופי הנראה, כשמתבוננים בעין אוהבת על החיים בערבה וכשמנסים לתרגם את המבט למילים ולתמונות.

בארוחה. בימים הבודדים שביליתי שם אז, לקח אותי ינון לטיולים רבים ברכב וברגל והכיר לי את נופי הבראשית שהיו אהובים עליו משחר נעוריו. בערבים היינו יושבים לצד המדורה או חונים ליד פאב המופה וינון היה מזמין לי בירה על אף גילי הצעיר. ראשיתו של הקשר העמוק שלי לאזור הוא ללא ספק תולדה של היחס לו זכיתי מאחי וההזדמנות לבלות בחברתו ובחברת חבריו בגיל הנעורים המעצב.

אחר-כך הלכו הביקורים ותכפו, ונשביתי גם אני בקסמיו של חבל הארץ הייחודי הזה. טרם גיוסי לצבא התנדבתי לשנת שירות, ושרתתי כמדריך בבית-הספר שדה חצבה. בתקופה זו למדתי להכיר לעומק ולהתאהב דרך הרגליים גם בנופי הפרא של מזרח הרמון ושל הנחלים הגדולים וגם בקפלי הסלע שבשיזף ובבתרונות האמציה. גם בשירות

באור התכלכל המאדים של טרם שחר, והמתנתי לאחי הגדול, ינון, שיאסוף אותי

ראשיתו של הקשר העמוק שלי לאזור הוא ללא ספק תולדה של היחס לו זכיתי מאחי וההזדמנות לבלות בחברתו ובחברת חבריו בגיל הנעורים המעצב.

אל המושב. ינון השתחרר זמן מה קודם לכן מהשירות הצבאי שלו ופנה לעבוד כחצרן וכמדריך נוער בחצבה ובמקביל עבד עם ג'יפ הלנדרובר שקנה בהדרכת טיולים. אני זוכר את האשקובית שינון שיפץ והתגורר בה ואת השוקו בקופסת הקרטון ששתינו אותו בוקר

הספר "ערבה" הוא פרי שיתוף פעולה בין הד"ר עפאים ואלכס ליבק ביוזמת סטודיו ערבה. אלכס מתגורר בערבה בשנים האחרונות והד"ר קשור לערבה בקשר ארוך ועמוק. כל אחד מהם מביא את הפרשנות שלו לערבה, ויחד יצרו ספר הכולל - מילים, צילומים ומתכונים. הספר הוא עוד חלון שדרכו יוכלו ישראלים רבים לגלות ולהכיר אותנו קצת יותר. הד"ר עפאים הוא הכותב והעורך של הספר. דרכו אני מנסה להכיר את הספר, את התהליך, ואת הערבה אשר נשקפת אלינו מבעד לעיניו.

"ערבה" הוא ספר על הערבה, על אהבה ועל אוכל. את הספר הזה אפשר לעשות רק מתוך היכרות וקשר אמיתי לתוכן שלו, השאלה המתחייבת היא - איך התחברת לערבה?

אל הערבה הגעתי לפנות בוקר אחד, בנעוריי, באוטובוס המהיר מחיפה לאילת. ירדתי בתחנה שמול בית ספר-שדה חצבה



צילום: דן פרץ

מתוך הפרק "שחר"



מתוך הפרק "קייץ"

צילום: אלכס ליבק

לפניהם מצד אחד, לעומת היצירתיות והרוח החדשה שהביאו עמם והביאו עימן גם בנות זוגם, מן הצד השני, מעוררים בי השראה של ממש.

במיוחד אני שמח על שהזדמן לי ללוות מקרוב את מאמצייהם של אחדים מהם בהקמת המכינות הקדם-צבאיות, עבודה עברית ויוזמות נוספות שיוצקות בעיניי תוכן חשוב מאין כמוהו לעתיד ההתיישבות בערבה ולהפיכתה המתמשכת למאור גדול לא רק בחומר ובמעשה, אלא גם ברוח.

ספר קצת על הרקע שלך. מה הביא אותך לעסוק בתחום האוכל?

בילדותי אמרו לי הוריי שאוכל לעסוק בכל מקצוע שארצה כשאהיה גדול, לא רק רופא או עורך דין, ובלבד שלא אהיה טבח או ספר. המקצועות האלו, שעוסקים במה שאוכלים או במה שנראים, נתפסו בחברה בה גדלתי כעיסוק בהבלים: אוכלים כדי לחיות ומתלבשים כדי להתחמם ובוודאי שאין להשחית זמן או ממון על נושאים שוליים שכאלה. התפיסה הזו עיצבה במידה רבה גם את המטבח הביתי בו גדלתי, שאף על פי שהוא קשור אצלי בזיכרונות נעימים, לא היה מטבח עשיר או מפואר כלל. כך, נראה שלא זכיתי בהשראה מבטן אמי, אולם מילדות נמשכתי אל המטבח כבחבלי קסם ובמיוחד לאוכל הערבי או הרומני שטעמתי לעיתים רחוקות עם הוריי במסעדות הפועלים הוותיקות בחיפה, עיר הולדתי. כך או כך, נאמן לקוד הערכי לאורו חנכוני הוריי, לא הייתה לי שום כוונה לעסוק בבישול בבגרותי, על אף העניין

אינספור סיפורים ואנשים רבים שהשפיעו על הקשר הזה. כשהגעתי לחצבה הכרתי את חבריו של אחי אז, ופעמים רבות ביליתי בחברתם כאח הצעיר שהגיע לבקר. היו אלה חברי "קבוצת האש", על-פי הכינוי שהמציאו לעצמם, ושעם השנים, הפכו אחדים מהם גם לחבריי הקרובים. כשהכרתי את רן ודרור ושאלו ועדי ואיל, הם היו כולם אנשים צעירים אחרי השירות הצבאי, ובמשך השנים שחלפו והחברות שהתפתחה ראיתי כיצד נסעו למסעותיהם וישבו אל הערבה, יצאו ללימודים וישבו לערבה, הכירו בנות זוג ונישאו ותמיד שבו אל הערבה עד שנטו בה את בתיים והקימו בה את משפחותיהם. הדבקות שלהם בחבל הארץ הזה ובעיסוק בחקלאות כהוריהם

הצבאי היה חבל הערבה אזור אימונים עיקרי עבור היחידה בה שרתתי, וכך נמשך קשר רציף גם עם האזור וגם אם אחי ומשפחתו שבינתיים הפכו לחברים והקימו משק במושב עידן. אולם כנראה יותר מכל, התחברתי בגיל ההוא לנוף האנושי הייחודי של הערבה, למה שנראה לי אז כמעט כפרסומת לארץ ישראל ששמעתי עליה בשיעורי המולדת של ילדותי העירונית, בחיפה. אני זוכר איך התפעלתי מכוח היצירה שבגידול החקלאי ומהלכידות הייחודית שאפיינה אז את חיי המושב, לפחות מנקודת מבטי הצעירה והרומנטית של אז.

יש איזה סיפור מסוים, אנשים שהם חלק מהחיבור הזה?

בעשרים השנים ויותר שחלפו מאז, יש



מתוך הפרק "שדה" צילום: דן פרץ

למסעיר, כמעט. אני מקווה שגם הטקסטים והארוחות שבו משקפים התרשמות מעניינת מספיק, כזו שתגרום להרהור מסוים או לאנחת הזדהות אפילו בקרב אלה שחיים הערבה כל ימיהם.

זה מביא אותי כמובן גם לשאל על תהליך העבודה על הספר, מה אתה יכול לספר על הדרך אל הספר?

מלכתחילה הבנו שכדי שהספר יוכל לספר סיפור או לעשות איזשהו חידוש בעולם, עליו להיות כמה שיותר אישי ולא לנסות להקיף את כל המתרחש בערבה, לאורכה ולרוחבה ולעברה, בבחינת תפסת מרובה - לא תפסת. מסיבה זו החלטתי לספר את הסיפור סביב ארוחות בערבה, כאלה המתבשלות מתוך הרגעים היקרים לי ביותר, מן השנים הארוכות בהן אני קרוב אליה. בחרתי תשעה שערים שאותם חיפש גם אלכס בעדשתו וגם דן פרץ ונורית קריב שהיו אמונים על צילומי האוכל, ויחד יצאנו למסע של שנה שמצדו האחד אספנו התרשמויות ומצדו האחר בישלתי את אשר על ליבי וניסיתי לכתוב במילים את מקורות ההשראה. בזמן שאלכס אסף במצלמתו את השעות ואת הימים ואת עונות השנה, את פרצופי האנשים, כמו גם את הרוח השקטה במדבר לעת ערב, אנחנו התכנסנו במטבחה של משפחת רייס בעין יהב ומשפחת רטנר בפארן ובישלנו את ארוחותינו עד שהן היו ערבות דיין לצילומים. יש הנאה מרובה בלראות את חומרי הגלם נאספים מן המחבתות והסירים לשולחן אחד, לארוחה אחת. אחר-כך עמלו נשות סטודיו ערבה על ההתאמה בין מה שקלטה עדשתו של אלכס לבין מה שכתבתי אני ולבין מה שהתבשל בסירי. לעריכה יש חלק לא פחות חשוב בסיפור הדברים מאשר הדברים עצמם. התוצאה היא הספר. הוא יצירה מלאת חום ואהבה. ערבה.

הסיבה שבחרתי לכתוב ספר כזה, אזורי, דווקא בערבה, היא משום שמעניין אותי מאוד לבדוק באיזה שלב החברה הישראלית תחדל להתאפיין ולהתחלק על פי העבר - עדות המוצא של ההורים או עולים חדשים מול ותיקים, ותתחיל להיבנות כחברה מקורית, כזו המושתתת על תבנית נוף מולדת. היותה של הערבה חבל ארץ שהנוף האנושי שבו הוא חקלאי, כזה היוצר את הנוף הפיזי במידה

הסיבה שבחרתי לכתוב ספר כזה, אזורי, דווקא בערבה, היא משום שמעניין אותי מאוד לבדוק באיזה שלב החברה הישראלית תחדל להתאפיין ולהתחלק על פי העבר - עדות המוצא של ההורים או עולים חדשים מול ותיקים, ותתחיל להיבנות כחברה מקורית, כזו המושתתת על תבנית נוף מולדת

רבה, ומאידך, העובדה שהחברה בה צעירה יחסית ויצרה את חייה יש מאין, הופך אותה למודל מרתק לאפשרות האידיאלית, אולי, להפוך לחברה "נורמלית", מקומית.

כמה אפשר להכיר, להרגיש, את הערבה מהספר?
את זה יצטרכו לומר הקוראים. ראשית, צילומי הייחודיים של אלכס הופכים את הספר בעיניי לכמעט סרט תקופתי. יכולתו יוצאת הדופן ללכוד מתוך השגרה הבנאלית ביותר את הניצוצות, את הנקודות עצמם היוצרות את הקו, הופך בעיניי את העיון בדפי הספר

שפיתחתי בנושא. לקראת תום שירות הקבע שלי, לקראת תחילת הלימודים באוניברסיטה בחוג להיסטוריה של עם ישראל, מתוך כוונה לעסוק בחינוך, הקמתי עסק קטן כדי לפרנס את לימודי. בישלתי ארוחות קטנות ואירועים פרטיים ממטבחי הירושלמי. משם כבר דבר הוביל לדבר ומצאתי את עצמי מקדיש יותר ויותר זמן לאוכל ופחות זמן ללימודים. אולם לצד העיסוק הרב באוכל, לא הצגתי את עצמי מעולם כשף או כאיש אוכל ונהניתי להסתובב בכובע הנוסף אותו אני חובש, העוסק בחינוך ובעולם היהודי. מה שהביא למפנה האמיתי היה הקמת המשק שלנו יחד עם ינון, אחי. מכיוון שחקלאות וייצור מזון הם עניינים רציניים ולא "הבלים" כמו בישול, הרשיתי לעצמי, לאט לאט, להזדהות עם הצד הזה באישיותי ולקחת עליו אחריות. לפני שבע שנים גם התחלתי לכתוב על אוכל בעיתונות המודפסת, תחילה במוסף מעריב ז"ל, אחר-כך המשכתי כמה שנים במוסף "הארץ" והיום אני כותב ב"כלכליסט". עם השנים פיתחתי סגנון כתיבה עצמאי העוסק, הרבה יותר מאשר באוכל עצמו, במקומו של האוכל בנפש האדם ובתפקידו בתרבות וברוח האנושית. גם שני ספרי האוכל הקודמים שלי, "אוטואוכל" (עם הילה אלפרט ואסף גברון) ו"ספר על אוכל", עוסקים בדיוק בקו התפר שבין האוכל עצמו לארוחה ולאילו שאוכלים אותה. אני יכול לומר היום שהאוכל לכשעצמו איננו מעניין אותי כלל, לא המתכונים ולא חומרי הגלם. מעניינים אותי בני-האדם המגדלים, המבשלים והאוכלים את האוכל הזה. מעניינים אותי היחסים ביניהם לאדמה המצמיחה להם את הלחם ואת היחסים בינם לבין עצמם בשיבות הממושכות ליד שולחנות ערוכים. מסיבה זו עניין אותי לכתוב גם את הספר החדש, "ערבה".

מה הייחוד של הספר בעיניך?

הספר איננו מתיימר לייצג מטבח מקומי בערבה. הוא גם איננו ספר תיעודי, היסטורי, גאוגרפי או סוציולוגי של חבל הערבה. הוא נקודת מבט אישית מאוד, שלי ככותב ושל אלכס ליבק כצלם. שנינו איננו תושבי קבע בערבה (אם כי אלכס מבלה בה את החלק הארי מזמנו בשנים האחרונות), ואנו לה מאהבים המצליחים לשמור את האיזון הדק המפריד בין רומנטיקה לפרקטיקה. המבט הקרוב מאוד מצד אחד, לצד הריחוק המסוים הנובע מן החוצצים שהם העט או העדשה, מאפשרים מבט שהוא גם מעמיק אך גם רחב, גם כזה הלוכד את הרגע, אך גם כזה התופס את האווירה.

הספר "ערבה" יוצא לאור בימים אלו ממש, ויימכר בחנויות הספרים ברחבי הארץ, וכמובן, כאן, בערבה. ניתן להשיג את הספר במחיר מוזל מהמחיר בחנויות הספרים ברכישה דרך אתר האינטרנט של סטודיו ערבה

www.studioarava.co.il

לפרטים נוספים ורכישה מרוכזת
traffic@arava.co.il, 08-6592228



הנשים וקשרים

רויטל טקומי

"שלום לכולן, מתרגשת לקראת הקורס החדש ומחכה להכיר אתכן (: הצמר הפלכים וכל הציוד כבר ארוז ומוכן, נתראה היום ב-17.00, מומלץ להביא בקבוק מים אישי וכיבוד קל, יעל".



צילום: אלכס ליבק

טויה



צילום: אלכס ליבק

שחרות, מספרת לנו שהגיעה לעסוק במלאכות הבדואיות המסורתיות דווקא דרך אהבתה לגמלים. היא הגיעה לחוות הגמלים בשחרות והחלה לעבוד עם גמלים וללמוד עליהם, הבינה שראשית עליה להכיר לעומק את המדבר. כך חיה תקופה ממושכת עם משפחה בדואית המתגוררת באזור רמת הנגב ולמדה את אורחותיהם. נוודי המדבר - הבדואים, הם המורים הטובים ביותר ללימוד המדבר. יעל למדה אז את השפה ואת התרבות מקרוב כמו גם את המנהגים והקודים החברתיים, וכמובן, את כל המלאכות הקדומות. "המלאכות המסורתיות הבדואיות מכילות בתוכן ידע עצום ותרבות עשירה, שלצד הרב הולכות ונעלמות מהעולם. הבדואיות של היום כבר לא יודעות לארוג וזה חבל כל כך. חלק מהעבודה שאני עושה היא להחיות מחדש ולשמר את הידע המיוחד הזה", היא מספרת. אתנו במעגל יושבת אישה בדואית, ואנחנו

עבר זמן ונועה טל שיר התקשרה, ועדכנה שנפתח מחזור נוסף של קורס האריגה. נרשמתי מיד.

מעגל נשים

הגענו למאהל של סולימאן והצטרפנו אל נשים נוספות שהגיעו לפתיחת הקורס. יעל ונועה קיבלו את פנינו וההרגשה חגיגית לקראת התחלה של דבר חדש. יש משהו מיוחד במפגש הזה שמתקיים כאן - במאהל של סולימאן - ולא בסביבה מנותקת מההקשר של המלאכה. על הקרקע מפוזרות סלסילות עם צמר גולמי מסוגים שונים, צמר מגולגל, פלכים המשמשים לטוויית הצמר לחוטים ציוד וכלי עבודה.

כשכל המשתתפות מגיעות אנחנו מתיישבות במעגל. נועה אומרת כמה מילות פתיחה ואז יעל מציגה את עצמה ומעט מסיפור חייה הלא שגרתית והמרתק. יעל בית אב, תושבת מצפה

ה הודעה הקצרה הזו מגלמת תחילתו של מסע אל עולם המלאכה המסורתית של אריגה בדואית. מסע שהוא גם פתח לחיבורים ולהיכרות עם נשים בערבה. בכל תרבות מתקיימים מעגלי מלאכה של נשים, מעגלים המייצרים תקשורת וקשרים שיש בהם גישה פרקטית לחיים, ליום יום. לפני כשנה נפתח לראשונה בערבה קורס אריגה בדואית. הקורס התקיים במאהל של סולימאן, והובילו אותו יעל בית אב משחרות ופדיה - אחת מנשות המאהל. ההצלחה וההיענות היו גדולות והביאו לפתיחתו של קורס נוסף.

השעה ארבע ורבע, ובאים לאסוף אותי. אני נוסעת עם עוד שלוש נשים מצופר. בנסיעה אנחנו מקשקות קצת על מה כל אחת מאתנו מצפה מהקורס, למה נרשמנו לקורס,

חיכיתי לקורס הזה כמה חודשים. כשראיתי בפעם הראשונה את הפרסום על הקורס, הוא סקרן אותי בהרבה רבדים, אחד מהם היה המלאכה. אני אוהבת ושמחה תמיד ללמוד מלאכה חדשה. גם המפגש עם נשים מכל הערבה, קסם מאוד ל"עולה חדשה" כמוני.

מתלבטות אם זה מתאים לבוא במכנסיים קצרים וגופיה, או שלא. אני מקשיבה לשיחה ומנסה לקלוט כל פיסת מידע על הבדואים שגרים במאהל. אני מרגישה שאני בדרך לביקור בעולם חדש ומופלא ואני מתרגשת. חיכיתי לקורס הזה כמה חודשים. כשראיתי בפעם הראשונה את הפרסום על הקורס, הוא סקרן אותי בהרבה רבדים, אחד מהם היה המלאכה. אני אוהבת ושמחה תמיד ללמוד מלאכה חדשה.

גם המפגש עם נשים מכל הערבה, קסם מאוד ל"עולה חדשה" כמוני. אבל בשבילי ההזדמנות הגדולה הייתה למפגש עם נשות המאהל. אנחנו כל כך קרובים וחיים זה לצד זה, ועם זאת כמעט שאין מפגש, וההרגשה היא שהמרחק הוא גדול. שמחתי שתהיה לי ההזדמנות להכיר אותן, לשהות איתן יחד, ליצור ביחד, ללמוד מהן. נרשמתי, אבל כבר לא היה מקום ונשארתי עם תחושת החמצה.

זו את זו, ולו במעט בארבעת המפגשים שעוד נותרו לנו.

רקמה אנושית

אל המפגש הבא אני מגיעה שוב בציפייה גדולה. באוהל מחכות לנו יעל והאישה הבדואית, ואני לומדת את שמה - פדיה. אנחנו מחייכות ומברכות זו את זו לשלום, ועדיין יש מבוכה. יש משהו כל כך שליו בפנים שלה, ואני מנסה ביני לביני לנחש בת כמה היא. אין לי מושג. כל כך הרבה דברים הייתי רוצה לשאול אותה, אבל אני לא מצליחה למצוא את הרגע המתאים לפתוח בשיחה. יעל מלמדת אותנו להניח את הנירים - את חוטי השתי שהם אלו שיקבעו את הדוגמה של האריגה. את ההסברים היא מלווה בתיאורים על האריגה המסורתית, על כך שבכל אזור של התיישבות בדואית הייתה אישה שתפקידה הוא להניח את הנירים, ולמעשה הנשים מזמינות אותה לבצע את המלאכה הזו שדורשת ריכוז וידע, כשהיא מגיעה זהו יום חג במאהל. הדוגמה של האריגה נקבעת למעשה לפי סדר הצבעים בנירים, ולכן יש חשיבות גדולה למלאכה זו. במהלך המפגשים הבאים, אנחנו עוסקות במלאכת האריגה. כל אחת אורגת לעצמה חגורה לפי הדוגמה שבחרה, אנחנו מכינות גם שראשיב (פונפונים צבעוניים ומשמחים). המשתתפות בקורס מדברות זו עם זו תוך כדי האריגה, ומבין השיחות אני לומדת שבמאהל גרות כמה משפחות, לכל משפחה יש אזור משלה, ואני מבינה שגם ל"זתיקות הערבה" רב הנסתר על הגלוי בכל הקשור לתושבי המאהל.

במפגשים מצטרפים אלינו כמה ילדים החיים במאהל. חלק מהמשתתפות מכירות אותם מבית הספר, וחלק בזכות קשרים אישיים עם המשפחות במאהל. הילדים עוזרים לנו להתקין את הנולים בכל תחילת מפגש ולפרקם בסוף המפגש (הנול הבדואי הוא פשוט להרכבה ופירוק - כך שיתאים לחיי הנוודים). הם גם עוזרים לנו ללמוד את מלאכת הטווייה והאריגה, ונראה שהם שולטים היטב במלאכות הללו. במפגשים, אחד הבנים - יונאס, מכין לנו ליבה (לחם פחמים בדואי) שאנחנו אוכלות עם העפיג (מעין גבינה בדואית מיובשת שיונאס שובר ממנה חתיכות, כותש אותן במכתש ועלי ומערבב עם מעט מים ליצירת מטבל גבינה מלוח וחמצמץ). שוב ושוב אני מוצאת את עצמי חושבת על הבנות שלי, על המלאכות שהן יודעות. על מורשת ועל מסורת.

במהלך המפגשים אני גם מוצאת את עצמי בשיחות קטנות עם פדיה. שיחה על לידות, שיחה על הילדים ושיחה על המשפחות מהן



צילום: אלכס ליבק

ואז מחלקת לנו את הפלכים (מע'זל) וכל אחת בוחרת לעצמה צמר ואנחנו מתחילות במלאכת הטווייה. היא מראה לנו איך טווים, וזה נראה כל כך פשוט. ביד אחת מחזיקים את הצמר, בשנייה את הפלך, ובתנועה קלילה מסובבים את הפלך על הירך וכך נוצר החוט.

עכשיו תורנו. אנחנו עומדות ברחבי האוהל, אני מחברת את החוט לפלך ובתנועה קלילה מסובבת את הפלך על הירך. הפלך עף לי

הילדים עוזרים לנו להתקין את הנולים בכל תחילת מפגש ולפרקם בסוף המפגש (הנול הבדואי הוא פשוט להרכבה ופירוק - כך שיתאים לחיי הנוודים).

מהיד וכמעט פוגע במי שעומדת לידי. אני מצחקקת במבוכה ומנסה שוב. ושוב הפלך עף לי מהיד והפעם הצמר עף יחד אתו. אני מנסה שוב ושוב, ומבינה שיש פה דיוק של תנועה, שילוב נכון של העבודה עם שתי הידיים, ושיש פה איזשהו מקצב פנימי שצריך לעבוד אתו כדי שהחוט ייצא אחיד. יעל עוברת בינינו ומסבירה שוב ושוב בסבלנות גדולה את הסודות הקטנים של התנועה. אני חושבת שאני מתחילה להבין את העניין, אבל בו בזמן גם מבינה שחסרות לי מאות של שנים של נשים שטוו את הצמר לחוט. אני מחפשת בעיניי את האישה הבדואית ורואה גם אותה עוברת בין הבנות עוזרת כל פעם למישהי אחרת. מראה את התנועה, את האחיזה הנכונה ואני תוהה אם ייצא לנו לדבר. אם נצליח להכיר

מחייכות זו לזו בביישנות ובמבוכה. יעל ממשיכה ומספרת על תרבות הטווייה והאריגה הבדואית, ועל כך שהמיומנויות הללו הולכות ונעלמות, ולמעשה גם הבדואים רוכשים היום את השטיחים והאריגים בשווקים ובחנויות. עוד היא מספרת שיחד עם הנשים הבדואיות היא מנסה להחזיר את המלאכה היפה והעתיקה הזו. קרה לה לא אחת שהנשים הבדואיות שפגשה אמרו לה שמעולם לא למדו לטוות, אבל ברגע שהן אוחזות בצמר ובפלך הן מתחילות לסובב את הפלך ובמעשה קסמים לטוות את הצמר הגולמי כאילו עשו זאת כל חייהן.

אני מתבוננת באישה הבדואית שיושבת מולי, וחושבת על המקום הזה של תרבות ומורשת ותוהה איזו מורשת קיבלתי אני מאימי, ואיזו אני מנחילה ומעבירה לבנותיי.

אנחנו מתחילות ללמוד על הצמרים השונים, למה משתמשים בצמר העזים, ולמה טוב צמר הגמלים. איך גוזזים את העזים, ואיך מלקטים את צמר הגמלים. יעל מתבלת את ההסברים בסיפורים אישיים יפים ומסקרנים,

רויטל טקומי, בעלת משרד להטמעה ופיתוח של מערכות מידע לעמותות. נשואה לאיתי (מרצה לעיצוב תעשייתי ובעל סטודיו לעיצוב מוצר) ואמא לשיר (9) ואיילה (7). עברה עם משפחה מתל אביב לצופר באוגוסט 2015. יש לה אהבה גדולה למלאכות היד - בעיקר מלאכות החוט.



הגענו. המבוכה עדיין שם, כמו בכל היכרות חדשה, אבל אני מרגישה שיש רצון הדדי להכיר, והסקרנות לא חד צדדית.

המפגש האחרון מרגש. אנחנו מתכנסות למעגל חגיגי שבו יעל מקריאה קטע מספר המתאר את הנשים במאהל הבדואי ומקומן של זקנות השבט בחברה. אני תוהה עד כמה הנשים הבדואיות היום מתחברות לתיאור הזה ומוצאות את עצמן בתוכו. אני מצרה על הקורס שנגמר ונוכרת ששם הקורס הוא "סדנת מבוא אריגה בדואית". האם יהיה לו המשך? אני מבינה שכמו כל מערכת יחסים, גם זו צריכה את הזמן שלה להתהוות. כדי שהקשר יהיה משמעותי ואמיתי, צריך שתהיה עשייה ושהייה משותפת וממושכת.

אני חושבת על נועה ועל העשייה שלה. על הקורס שהיא יצרה וארגנה, על האהבה הגדולה שלה אל הילדים במאהל ואל העשייה הזו בכללה. איך בנועם ובשקט האופייני לה היא פתחה לנו חלון אל העולם הקרוב-רחוק הזה. אני מצפה לרעיונות הנפלאים הבאים שתוציא אל הפועל.

כולנו נפרדות בהתרגשות גדולה ובהודיה על המפגשים המיוחדים שהיו לנו. נפרדות מנועה, מיעל, מפדיה ומהילדים, נפרדות מהמאהל ומרגעי החסד שלנו בו.

אני נפרדת מפדיה בחיבוק ותוהה האם אפגוש אותה שוב.

תכנית האריגה התקיימה הודות לשיתוף הפעולה פורה בין מחלקת טיפול בפרט והמחלקה לשירותים חברתיים.

מאז סיום הקורס האחרון, במאי 2016, התמקצעו הנשים הבדואיות בעזרתה של יעל במלאכת האריגה ובסוף דצמבר הציגו שתיים מהן עבודות אריגה בתערוכת אמני הערבה. בנוסף, התקיימה מכירה של עבודות בכפר האומנים בצוקים והן העבירו סדנת אריגה במסגרת "אקו ארט" בפארק ספיר. אנו מקווים לראות אותן מתפתחות בכיוון זה עוד ועוד.

קורס אריגה נוסף יפתח בחודש פברואר ובמאי יפתח קורס למתקדמות שבמהלכו יתכן שתתקיים נסיעה משותפת לסוף שבוע של אריגה בירדן.

לפרטים והרשמה ניתן ליצור קשר עם נעה טלשיר
noat@arava.co.il

אישון במדבר

אלכס ליבק



נחל ברק, ינואר 2017

עשינו עסק



תעודת זהות

שם: רוני בר און
יישוב: מושב צופר
טלפון: 050-9917676
דוא"ל: ronchadesign@gmail.com
מוטו: אלוהים נמצא בפרטים הקטנים

רוני בר און | תכנון ועיצוב פנים

מי אני

רוני בר און, נשואה ליונתן, בן מושב צופר, ואימא לרותם. הגענו למושב צופר היישר מלב תל אביב לפני 3.5 שנים. יונתן עובד ב"מגדלי ערבה" ואני עובדת כמתכנתת ומעצבת פנים, בזמני הפנוי אני יוצרת מוצרים ומכינה סדנאות 'עשה זאת בעצמך'.

מאין הרעיון

מאז ומתמיד יש לי אהבה גדולה לאסתטיקה בכלל ולתחום העיצוב בפרט. אני מדמיינת חללים/ מבנים/ מוצרים ויש לי יכולת לתרגם את המחשבות ולהוציא אותן לפועל. מילדות הכרתי את היכולת הזו שבי, וכשרבים מבני גילי היו מבולבלים בבחירת מקצוע לעתיד, לי הוא היה ברור. סיימתי תואר ראשון בעיצוב פנים במכון הטכנולוגי בחולון (HIT). כשגרנו בתל אביב, עבדתי במשרד לתכנון תאורה אדריכלית וזכיתי להתמקצע בנישה חשובה מאוד בתכנון חלל. עבדתי עם טובי האדריכלים בארץ ולמדתי המון דרך תהליכי העבודה שלהם ושימת דגש על כל פרט.

איך העסק מתנהל ביומיום

היום אני מנהלת עסק עצמאי מהבית. אני מלווה משפחות ועסקים בבניית בתים ומבנים מרגע התכנון ועד בחירת הרהיטים. יש לי לקוחות גם מחוץ לערבה, ואחת לשבוע אני נוסעת לפגישות וקניות אצל ספקים עם הלקוחות שאני מלווה. אני אוהבת ושמה להיות חלק בתהליך כולו ולהגיע עם הלקוחות שלי אל הספקים והחומרים עד לבחירה המושלמת עבורם.

בין לבין, כשאני מוצאת זמן פנוי, אני אוהבת ליצור מוצרים ולארגן סדנאות בעצמי. לאחרונה ייצרתי מגוון מוצרי בטון, שנמכרים באינטרנט ובירידים.

רגעי שיא

בימים אלו הסתיימו שני פרויקטים נהדרים בערבה: האחד הוא שיפוץ הסניף של ארומה בעין חצבה והשני הוא עיצוב, תכנון וליווי המעדנייה החדשה בצוקים. ההזדמנות הזו לתכנן מקום שמבקרים בו אלפי אנשים מרחבי הארץ, מקום שיכול להיות גם בית קפה/בר, אוכל, נעים ומזמין לתושבי הערבה (שגם אני כל כך מחפשת כאן), הייתה מעניינת וחשובה עבורי.

שאיפות לעתיד

בשנים האחרונות מורגשת תנופת בנייה והתחדשות בערבה, המביאה עמה אוכלוסייה צעירה הצורכת חדשנות. אני שואפת ליישם את החדשנות בסגנון הבניה, בחומרים ובתכנון בנוף המדברי תוך הבנת צורכי הלקוחות ותרגומם לבית חלומותיהם.



סניף ארומה עין חצבה, לאחר השיפוץ



דירה בגבעתיים: מטבח אחרי שיפוץ



דירה בגבעתיים: מטבח לפני שיפוץ

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן



מלכת השמים

לכל צפר יש מספר מיני ציפורים שהוא שואף לראות כל חייו ופשוט אינו מצליח, ציפורים שתמיד עוזבות את האזור יום לפני שהוא מגיע, או שבכל הזדמנות שניתן לצפות בהן הוא לא יכול לעזוב הכול ולנסוע אל מקום התצפית - וכך הוא מפספס אותן פעם אחר פעם.

גם לי יש כמה וכמה מינים שפשוט איני מצליח לצפות בהם, בארץ ובעולם, והבולטת שבהם היא העזנייה השחורה - מלכת השמיים. לא יכול להיות שציפור בעלת מוטת כנפיים של קרוב לשלושה מטרים, שבכל שנה נצפים שניים עד שלושה פרטים ממנה בארץ, פשוט תמשיך להתלבי לאורך שנים. אך משום מה, לא משנה כמה ניסיתי, דווקא היא הצליחה לחמוק ממני.

ב-15 בנובמבר 2016 התקיים סיור צפרות לכיתה ה' בשמורת שיזף. זה היה בוקר יפה, קריר ועמוס בציפורים מקומיות ויפות. הילדים, כיאה לילדי הערבה, שיתפו פעולה והתלהבו מכל ציפור, חרק או פרח שעליו גמר או אני הסברנו. לפתע, ניגש אליי ילד והצביע על נקודה רחוקה בשמיים, שבה נראה לו שהוא ראה עופות דורסים. הרמתי את המשקפת וראיתי מבעדה נשר דואה בשמיים. הציפור הנפלאה הזו, שמי יודע עוד כמה זמן נזכה לראות אותה מעופפת בשמי ארצנו, העלתה בי קריאת התפעלות, וישר כינסתי את כל הילדים על מנת להסביר. כשהרמתי שוב את המשקפת, שמתי לפתע לב סמוך לנשר חג עוף דורס נוסף, כהה ועצום. ליבי החסיר פעימה. המשכתי להביט ולא האמנתי למראה עיני. רק כשכיוונתי את הטלסקופ וראיתי בוודאות שאין שום מקום לטעות, הכרזתי בפני הילדים שזו עזנייה שחורה. עם סיום התצפית ביקשתי מהילדים לתת לי קצת זמן להתאושש. התיישבתי בצד, קילפתי קלמנטינה והרגשתי איך הדמעות מציפות את עיניי.

השם עזנייה נזכר לראשונה בתורה (ויקרא, פרק י"א) יחד עם הנשר והפרס. הוא נגזר כנראה מהמילה "עוז". ואכן, העזנייה השחורה היא הדורס הגדול ביותר המזדמן בישראל, גדול אפילו יותר מעזנייה הנגב שקיננה בערבה עד לשלהי שנות ה-80. הנרי בייקר טריסטרום, שסייר בישראל בין השנים 1863-1864, כתב בספרו "מסע בארץ ישראל", על קינון העזנייה השחורה בארץ. הוא וצוותו פשטו על קן נשרים בארבל על מנת לגנוב ביצה (כך היה נהוג לחקור את הטבע באותם ימים), אך להפתעתם, יצאה מהקן עזנייה שחורה וחגה מעליהם מספר דקות. העזנייה השחורה נפוצה באזורים הרריים: באסיה באזור הרי ההימלאיה, והיא אפילו מקננת בהרי הפירנאים בספרד. מידי שנה מגיעים לארץ שניים עד שלושה פרטים צעירים או מתבגרים. השנה כבר נצפו כעשרה פרטים שונים בערבה, שפלת יהודה, עמק יזרעאל, הגליל והגולן.

העזניות, הנשר, הפרס והרחם הם אוכלי הנבלות הגדולים באזור. בעבר הם נחשבו לסניטרים של הטבע, משום שהם מנקים את השטח מפגרים, ובכך מונעים למעשה הפצת מחלות. על מנת להימנע מתחרות על הפגר, התפתחו במהלך האבולוציה התאמות שונות למזון אצל כל אחד מהמינים הללו. העזניות (נגב או שחורה) הן מסיביות במיוחד ובעלות מקור חזק המסוגל לקרוע בקלות עור של פגר חמור או פרה. בזכות גודלן העצום ומקורן החזק הן בדרך כלל הראשונות המגיעות אל הפגר. לאחר מכן מצטרפים הנשרים המסוגלים להכניס את צווארם הארוך והקירח אל מעמקי הפגר ולנבור בו. הרחם והפרס מצטרפים בהמשך, כשכל אחד מהם אוכל חלקים אחרים בפגר. הרחם, הקטן שבאוכלי הנבלות, מגיע בעזרת מקורו דמוי הפינצטה לבשר הצמוד לעצמות, ואילו הפרס, כשמו כן הוא, פורס (כלומר, בוצע או שובר) את העצמות הגדולות. הוא מתעופף עם העצמות מעלה, מפיל אותן על סלעים ואוכל את מח העצם המזין. העזניות והפרס נכחדו מנוף ארצנו כמקננים. בכל שנה אנו צופים במספר מועט של עזניות שחורות ועזנייה הנגב והפרס הפכו נדירים ביותר. השנה נצפה פרס צעיר ברמת הגולן לראשונה מזה עשור. אוכלוסיית הנשרים בצפון ישראל קרסה ובדרום היא נמצאת בסכנת הכחדה, וגם הרחם המקייץ באזורנו הולך ונעלם. הסיבה העיקרית להיעלמות נובעת מהרעלות משניות. חקלאים ברמת הגולן מניחים פגרים מורעלים של בקר על מנת לפגוע בזאבים הטורפים את העגלים, אך מי שמגיע לפגרים הם הדורסים הגדולים ואלו מתים זמן קצר אחר כך. למרות שהרעלות הללו אינן חוקיות, הן קורות אחת לכמה שנים וגורמות לפגיעה אנושה באוכלוסיית הנשרים. נוסף על כך, אבדן בתי גידול, התחשמלות וציד (בעיקר במדינות מסביבנו) מדללים את האוכלוסייה עוד יותר.

לפני שנתיים לקחתי את ילדי לראות את הנשרים בשמורת גמלא, בניגוד לחוויה שאני זכיתי לה כילד, של עשרות נשרים עצומים מקננים על המצוק, בביקור זה כבר לא זכינו לראות אף לא נשר אחד מקנן ורק מעטים דאו בשמיים. אנחנו מתקרבים ליום שבו גם הנשר והרחם יהפכו למינים שרק צפרים משוגעים, שמוכנים לעזוב את הכל ולנסוע חצי מדינה רק כדי לראות ציפור מזדמנת, יזכו לראות את הדורסים המופלאים הללו, וזה עצוב מאוד.

אבנים מתגלגלות

רועי גילי

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

"הזרעים בְּדַמְעָה - בְּרִנָּה יְקָצְרוּ".
(תהילים קכו' ה')

את המכתם המפורסם והמוזר הזה מעולם לא הבנת: זו נבואה? ברכה, אולי משאלה? נראה שיותר מכל מבטאות המילים הללו את משאת נפשו של הכותב, שתהיה עונה חקלאית מוצלחת - ענין בעל משמעויות קיומיות בימי קדם: עד ראשית המאה שעברה גוועו אנשים ברעב בעקבות שנות בצורת, כאן, בארץ ישראל! את הפרופורציות האלו חשוב לזכור כשאנו מדברים היום על "שנים קשות" בחקלאות.

מכל מקום נראה ש"נעים זמירות ישראל" - אותו סופר קדום - בין אם היה תלמיד חכם או בן מלך, לא היטיב להכיר חקלאים. האופטימיות שעומדת לעיתים בניגוד מוחלט לנסיבות ולסיכויים ובזכותה "פותחים" החקלאים עונה, איננה רק אחד מקווי האופי של עובדי אדמה, היא גם סוד כוחם וגאוותם וכלי עבודה עיקרי, חשוב לא פחות - ואולי יותר, מן הטוררייה, מן החריצות, ומן המזל. חקלאות בערבה היא הסמן הקיצוני של האופטימיות הזו: וותיקי יטבתה ועין יב יכולים לספר כיצד ביקשו אגרונומים ומומחים למיניהם, להוציא את הרוח ממפרשיהם, בשנות החמישים והשישים של המאה שעברה ולהניא אותם מן החלום על חקלאות בערבה

וכיצד עמדו בפרץ וסירבו ליפול ברוחם. ואולם אלפי שנים קודם לכן כבר עיבדו חקלאים קדומים (ואופטימיים) שדות מפוארים באדמות המדבר. הפיתוחים הטכנולוגיים שאפשרו את קיומו של ה"נס" הזה לא היו מורכבים כל כך וכללו בעיקר הקמת סכרים ותעלות להגברת מי הנגר. באופן כזה יכלו החקלאים הקדמונים לגדל במדבר הצחיח, חיטה ואולי גם שעורה, מיני צומח הזקוקים למחייתם למינימום של כ-250 מ"מ גשם על פי התחשיב המקובל. ממצאים ברורים המעידים על חקלאות מזרע באדמתה המלוחה של הערבה - טרסות, אבני ריחיים וזרעים מפוחמים של צמחים מביתים - מופיעים בסמוך ליישובים ולמצודות, מראשית תקופת הברזל ואולי עוד קודם לכן. חקלאות מזרע ומטעים אינטנסיבית, שהסתייעה בשיפורים טכנולוגיים רבים משתקפת בממצא הארכיאולוגי מאתרי הערבה מראשית התקופה האסלאמית הקדומה. בחוות החקלאיות מן התקופה הזו בעין עברונה, ביטבתה ובנחל שחק נמצאו שרידי דגנים, קטניות, תמרים, זיתים ושקדים המאפיינים את המשק הים תיכוני. בדומה למשק החקלאי בארץ הנושבת, התבססה חקלאות המדבר על גידול דגנים ועצי פרי ככתוב: "אֶרֶץ חֲטָה וְשִׁעֲרָה, וְגֶפֶן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן; אֶרֶץ-זֵית שָׁמֶן, וְדָבָשׁ" (דברים, ח', ז'-ח'). ואולם, למרות שהמינים הללו הפכו

לסמליה של החקלאות הארצישראלית, אלו הם צמחים שביתו ככל הנראה בראשית המהפכה החקלאית, לפני כעשרת אלפים שנה באנטליה ובצפון הלבנט... הפצת והשבחת מינים היא נשמת אפה של החקלאות ועל כן אין היום כמעט גידולים מקומיים "פר אקסלנס". בנחל שחק סמוך לחצבה זיהה הארכיאולוג-בוטנאי מרדכי כסליו, מאוניברסיטת חיפה, ממצאים שמעידים על מיקומה של הערבה בצומת הדרכים של המזרח הקדום: אפרסקים שהגיעו בדרכי המדבר מפרס, אגוזי מלך שמוצאם צפוני ומורינגה רותמית ושיטת יאור שמוצאם מאפריקה. בשדות הערבה אנו מגדלים היום מלפפונים שהגיעו לפני כארבעת אלפים שנה מהודו, חצילים שהגיעו לפני כאלף שנה מן המזרח הרחוק וקישואים, פלפלים ועגבניות שהגיעו לפני כחמש מאות שנה מדרום אמריקה. ירקות לא היו ככל הנראה פריט שכיח בסל המזון בעידנים הקדומים. למעשה היו הם ככל הנראה, מיני הצומח האחרונים שביתו והתווספו למשק האדם. ביות מרבית הירקות התרחש במצרים ובמסופוטמיה במהלך האלף השני לפני הספירה ובמחקר מייחסים את התופעה הזו לתנאים האקולוגיים של האזורים האלו בהם נשענה כלכלת המחיה של אוכלוסיות גדולות על אזורים פוריים מוגבלים בלבן של מדבר רחב ידיים (...).



צילום: עפרי גילי

אמוץ רובין ז"ל

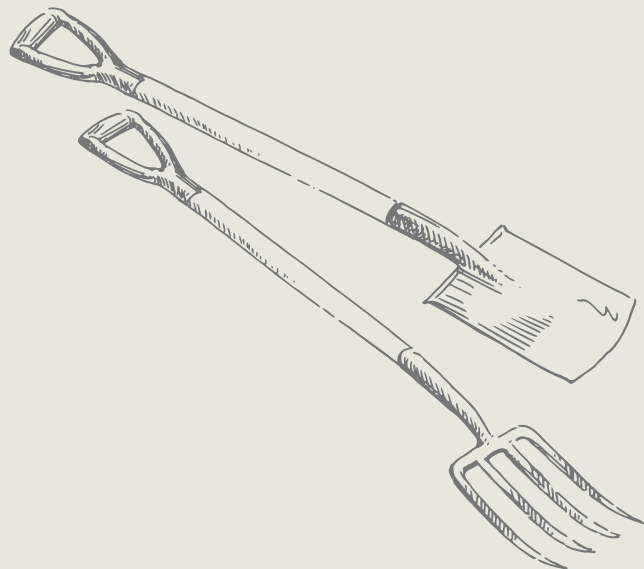


חקלאי מעבד וקוצר שדה בצל תבליט ממערת הקבורה של הפקיד המצרי הבכיר נפרנפתח. יצירה שמשולבים בה מרכיבים של חריטה על סלע ושימוש באוכרה אדומה ופחם שחור מתוארכת ל-2300 לפנה"ס פחות או יותר.

צילום: מארכיון המוזיאון הלאומי המצרי

שירה

אורנה טל



שורו, הביטו וראו
מה גדול היום הזה!
אש יוקדת בחזה
והמחרשה
שוב פולחת בשדה.
את, מפוש, טוריה וקלשון
התלכדו בסערה,
ונדליקה שוב,
שוב את האדמה,
בשלהבת ירקה (זלמן חן).

דרך שאין ממנה חזרה.
רחל המשוררת לימדה אותי את שירת
המולדת, את שירת האדמה. בדמיני ראיתי
את דמותה מהלכת בשדותיה של דגניה
ושפתיה לוחשות שיר הלל. בעיניי ראיתי
את כפות ידיה הסדוקות מעפר ואת שיערה
השחור מתנפנף ברוח שנשבה מהכנרת.

**"לא שרתי לך ארצי,
ולא פארתי שמך
בעלילות גבורה
בשלל קרבות.
רק עץ ידי נטעו
חופי ירדן שוקטים,
רק שביל כבשו רגלי
על פני שדות" (רחל).**

בימי הבוגרים ביקשתי לגעת במילים כמו
רחל. ידעתי שלעולם לא אוכל להיות כמותה,
אך בנפשי ביקשתי לעצמי את השראתה.
בימי הבוגרים ביקשתי להביט באדמה במבט
הדומה למבטו של אבי. ידעתי שלעולם לא
אהיה כמותו, אך ביקשתי לעצמי להתהלך
בשדות המדבר, והשראתו מהדהדת בנפשי.

החקלאות משנה את פניה,
האדם מתבגר,
ורק האדמה ממשיכה לאחוז את כפות
רגלינו,
את כובד משקלינו,
את מסע חיינו,
ורק האדמה נשארת כך,
כפי שהיא,
משוועת חיים.

בשנות ילדותנו נהג אבי לשיר באוזנינו את
השיר הזה, שהפך עם השנים להמנון הציוני
"הפופולרי" של ההתיישבות העובדת. נדמה
לי שכשהיינו קטנים לא הבנו למה התכוון
המשורר כשדיבר על אש יוקדת בחזה,
ועל התלכדות בסערה של כלי העבודה,
אך היה זה המבט בעיניו של אבי, או אולי
ההתרגשות בקולו, שהצליחו לפלס למילים
ולמנגינה את הדרך אל לבנו. מאז חלפו שנים
רבות, ונכדותיו ונכדיו של אבי זכו אף הם
לשמוע את סבם שר בקול את חלומו ואת
חלומותיהם של עובדי האדמה. אולי גם הם
לא הבינו את פשר המילים והסתפקו, כמונו,
במבט בעיניים שמעולם לא הפסיקו לחלום
על המחרשה שפולחת בשדה ומאפשרת
בה חיים.

שנים רבות כל כך חלפו, והחקלאות בארץ
האבות משנה שוב ושוב את פניה. החקלאות
משתנה אך משהו בה או בנו נשאר נצחי.
אולי זו ההתרגשות שאין דומה לה, כשכפות
רגלינו היחפות נוגעות באדמתנו. אולי
אלו המראות הקסומים, כשאנו, כל שנה
בראשיתה של עונה, רואים בשדותינו את
השתילים הצומחים ומקשטים את המדבר
בכסות ירוקה, ואולי אלו הן כפות ידינו
האוחזות בפרי האדמה באחיזות של אם ואב.
שנים רבות כל כך חולפות, ושירתם של
אנשי האדמה ממשיכה להיות עבורנו מילים
ותפילות שלנו.

בשנות בגרותי המורה שלי דקלמה עבורי
את שירת רחל. כבר באותם ימים הבנתי
את המילים שהדהדו בחלל הכיתה, אך היה
זה המבט בעיניו וקולה העמוק שהצליחו
לפלס לאותן מילים דרך חדשה אל לבי.

במקרא לא נזכרים ירקות בשמותיהם למעט
הפסוק הבודד "אשר-נאכל במצרים, חנם;
את הקשאים, ואת האבטחים, ואת-החציר
ואת-הבצלים, ואת-השומים" (במדבר יא'
ה'). האבטיחים שגודלו באינטנסיביות
במצרים, מקורם באפריקה. ואילו
ה"קישואים" התנ"כיים אינם ככל הנראה
אלא מלפפונים. בצל הגינה לעומת זאת
הוא אחד מוותיקי הנבחרת האקלקטית
של הצמחים המבויתים - "צמח הארץ",
שנמצא באזורנו בגרסתו המבויתת כבר
כחמשת אלפים שנה (מקורו ככל הנראה
במרכז אסיה).

אמוץ רובין מעידן היה אחד ממגדלי הבצל
הטובים בערבה, תפוחות הבצלים בשדותיו
היו גבוהות וירוקות וכש"צנחו", היו הבצלים
גדולים ועסיסיים. בדומה לבצל היה אמוץ
"צמח הארץ": הוא נולד בארץ לפני שישים
וחמש שנה ומטעמים אידיאולוגיים לא
עזב את אדמתה מעולם. לערבה הגיע
בנעוריו, התאהב בה וקבע בה את ביתו.
אמוץ חברינו, שהאופטימיות עזבה אותו,
בחר לסיים את חייו בשדות הבצל שלו
בנחל ערבה. בין ערוגות חייו אותן עיבד
בחריצות במשך שלושים שנה עד אחרון
ימיו, מצאנו אותו. שמש חורפית האירה
את מצוקי החוואר וגבעולי הבצל התנועעו
ברוח, בריאים וירוקים ובדעתי עלו דווקא
מילותיו האופטימיות כל כך של המשורר
יהודה עמיחי:

"ובאביב הזה,

מי יקום ויאמר לעפר:

מאדם אתה ואל אדם תשוב."

הטור הזה מוקדש בגעגועים לאמוץ
ובהערכה לכל החקלאים שממשיכים
לשמור על אופטימיות.

בכתיבת הטור נעזרתי רבות במחקריו
של הבוטנאי דניאל זהרי. פרופסור זהרי
נפטר בשיבה טובה ביום ו' ה-16.12.2016,
יומיים אחרי אמוץ. על סיוע מדעי והערות
אני מבקש להודות לדוקטור דפנה לנגוט
מאוניברסיטת תל אביב.



סירי לידה

אין זה מקרי, כמובן, שברגע ששמעתי על המנהג הנפלא של ארוחות לידת, מיהרתי לייבא אותו גם למושב שלנו, הידיעה שאוכל ליהנות משקט בלי הצורך להכין ארוחות צהרים ולו לכמה ימים מילאה אותי אושר גדול. והנה, הגיע תורנו. זכינו לקבל במתנה תינוק, ואיתו (ותודה גדולה לו על כך) גם שבועיים של נחת. בארוחת הצהריים הראשונה שקיבלנו, הניחה המבשלת בחשש את הקערות על השולחן ונעמדה זקופה, בקצה השולחן, הרימה את עיניה בזהירות כמי שמחכה לגזר דינה ואמרה: "זו ארוחת הצהריים הכי מפחידה שבישלת. ההרגשה הייתה כמו בתחרות מאסטר שף, והנה אני - מחכה לדבריך". שמענו את זה בכל צהריים עם כל ארוחה שהגיעה. ואני, מוכרחה להודות, שמחתי שסוף סוף אני יכולה לחלוק את הנטל הזה עם אחרים. למה רק לי מגיע "כל הטוב הזה"? בתרבות ההצצה שבה אנחנו חיים - בתכניות הראליטי, הרשתות החברתיות, תמונות הסלפי - יש משהו באוכל ביתי שמכניס את הצופה אל תרבות הבית. הסתגלנו לחיים החדשים

ביישובי הערבה מתנהל כבר מספר שנים נוהל 'סירי לידה' - יולדת טרייה מקבלת ארוחות הביתה לאחר הלידה. אחת הסיבות שבגללן בחרתי לחזור לגור בערבה היא זיכרון ארוחות הצהריים המשפחתיות בכל יום, הזכורות לי לטובה. המושג 'ילד מפתח' לא קיים כאן, וגם הצהרון החל רק בשנים האחרונות והוא חם ומשפחתי. מי היה מאמין שדווקא ארוחת הצהריים תהיה לבסוף הסיבה לתלונות הכי גדולות שלי. 'לשמחתי' הגדולה, הוא - כיאה למי שגדל במשפחה מרוקאית - אינו מוכן לאכול את שאריות האתמול. אצל אימא שלו לא תוכלו למצוא קופסאות אחסון מפלסטיק. הם לא מכירים את המושג הזה. אצלנו, הפולנים, האוכל רק משתבח ביום שאחרי. הוא - שף, וזה כיף כשאוכלים את האוכל שלו, אבל קשה הרבה יותר כשצריך לבשל עבורו. והילדים? מוכנים לאכול רק שניצל. בכל יום, בכל שעה, בכל צורה, העיקר שיהיה שניצל. וקטשופ. העננה הזו מלווה אותי בכל בוקר עד לסיום ארוחת הצהריים.

הפעם, שם המדור שלנו מקבל פנים חדשות, הפעם אני כותבת מהבטן שבחודשים האחרונים טיפחה חיים חדשים. בעבר הייתה האישה היולדת מוקפת בשבט ובמשפחה. נשות השבט היו דואגות לטיפול בבית, לכביסות, לאוכל, והיולדת היתה כל כולה נתונה לטיפול ברך הנולד ובהתאוששות מהלידה עצמה. המציאות היום שונה, היולדת נשארת לבד אחרי שבוע או שבועיים וצריכה לרוב לדאוג לעצמה, לתינוק ולבית למשך שעות ארוכות עד שכן הזוג חוזר הביתה. בימים הראשונים שאחרי הלידה מציפים אותנו תחושות ורגשות עוצמתיים, אנחנו בהלם, טובעות בהורמונים שעשויים לגרום לנו לבכות בלי להבין למה, עייפות לאין שיעור, ובעיקר - אנחנו שקועות בהיכרות עם היצור הקטנטן, שעד לא מזמן היה בבטן שלנו. לכן, רגע לפני שאנחנו חוזרות אל השגרה, אל הכביסות והבישולים עבור בני הבית, יותר מסבונים וקרמים לטיפוח - שמשום מה התקבעו כמתנה אידיאלית לידת - אנחנו צריכות קצת טיפוח למקרה...



כדורי אנרגיה

קוקוס, תמרים ושקדים

חומרים

- 20 תמרי מג'הול מגולענים
- 3/4 כוס שקדים קלויים
- 1 כוס שבבי קוקוס טחון
- 2 כפות חמאת שקדים/חמאת בוטנים טבעית

הכנה

להשרות את התמרים במים לקצוץ את השקדים בבלנדר להוסיף לבלנדר 1/2 כוס קוקוס טחון, חמאת שקדים ותמרים לגלגל כדורים לפזר מעל את שבבי הקוקוס הנותרים

לאחר הלידה, ובעיקר במהלך ההנקה, הגוף צריך לשקם את עצמו, לכן חשוב להקפיד על תזונה מאוזנת. חשוב לאכול מזון בריא המספק את כל אבות המזון, הוויטמינים והמינרלים החיוניים לחיזוק הגוף ולהבטחת איכות החלב.

מה להביא?

אוכל שאפשר להקפיא. אוכל טעים, גם כשהוא קר. אוכל מזין. מאכלים מזינים ומאוזנים, העשירים בברזל, סידן ואבץ, חשובים לכל אישה אחרי לידה.

זהירות, גזים!

רוב האימהות המיניקות מעדיפות לא לאכול מאכלים מעוררי גזים...

שלנו והארוחות שקיבלנו היו בגדר חוויה שלא רק עזרה ותמכה בנו אלא היה בה גם משהו כל כך מעניין עבורנו, אנתרופולוגי כמעט. כל ארוחה הייתה שונה מקודמתה, החל בבחירת המנות שהיה בהן הרבה פעמים משהו עדתי (קוסקוס, חמין, דג, ג'חנון, פשטידה, פיצה), בכלים ובצורת ההגשה שבה הביאו את האוכל, וכלה בריחות, בתבלינים ובטעמים.

בכל ארוחה שאכלנו הוא יכול היה לזהות את אופן הבישול, להחמיא או לתקן, ואני מצאתי את עצמי מפליגה בדמיון, מצליחה לראות ולצייר לעצמי את אותה משפחה מבשלת - מי מבשל בבית, מתי ואיך, את הארוחה המשפחתית, הילדים שנהנים מהארוחה, השיחות והשקט...

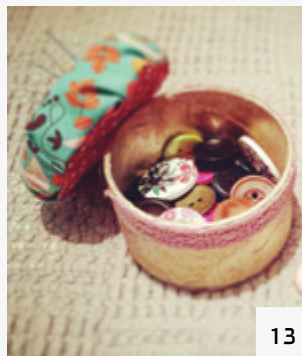
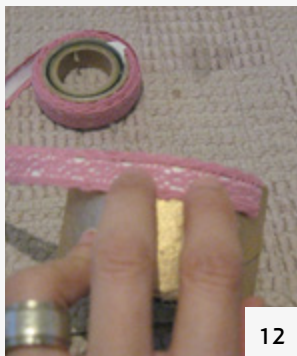
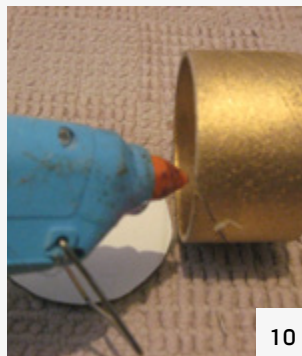
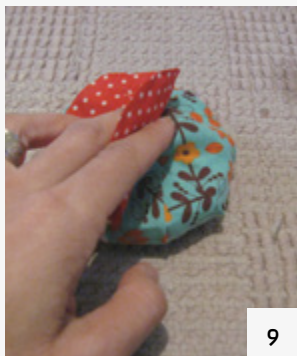
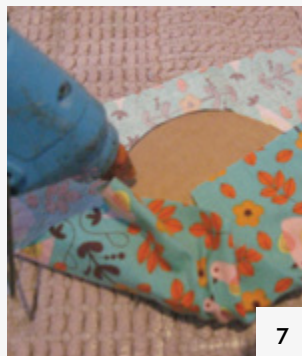
כשהאוכל מגיע מבתיים של שכנים הוא מכניס איתו עולם ומלואו.

וכשאוכל נעשה מתוך נתינה שאין בה ציפייה לתמורה, יש בזה משהו אמיתי כל כך. יש בזה משהו המכיל בתוכו את הקהילה שהביאה אותנו לחיות כאן, יש בזה את אנשי הערבה.

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

קופסה מגליל קרטון



כולנו מכירים את גלילי נייר הדבק העשויים מקרטון. כשנייר הדבק נגמר הם מושלכים בדרך כלל לפח. במקום לזרוק אותם לפח אפשר לעשות בהם שימוש חוזר ולהכין קופסאות לשימושים מגוונים. הפעם נלמד להכין קופסה לכלי תפירה.

חומרים (תמונה 1):

מספריים

דבק חם

גליל קרטון צבוע או בצבעו הטבעי

2 סוגי בדים

רצועת תחרה

עיפרון

ספוג או חומר מילוי רך

קרטון פשוט

הוראות הכנה

מציירים שני עיגולים על הקרטון בעזרת הגליל וגוזרים. (תמונה 2+3).

מציירים עיגול על הספוג וגוזרים (תמונה 4). כך שבסופו של דבר יתקבלו שני עיגולי קרטון ועיגול ספוג (תמונה 5).

גוזרים חתיכת בד ריבועית 17x17 ס"מ (תמונה 6). הכנת מכסה הקופסה - מניחים את הספוג במרכז הבד ומעליו את אחד מעיגולי הקרטון ומדביקים את הבד על הקרטון (תמונה 7).

מציירים עיגול על פיסת הבד השנייה וגוזרים (תמונות 8).

מורחים דבק חם על פיסת הבד העגולה ומדביקים במדויק על הבד העוטף את הספוג (תמונה 9).

מדביקים את עיגול הקרטון הנוסף לגליל, הוא ישמש כתחתית הגליל (תמונה 10+11).

מעטרים את הגליל בעזרת הדבקת רצועת תחרה (תמונה 12).

מתקבלת קופסה לכלי תפירה עם מכסה לסיכות (תמונות 13, 14).

בהצלחה!

לכל שאלה - אענה בשמחה.

זיוה עמית, זיו היצירה 052-8666223

אומרים שהיה פה שמח

שחר איתני

סוגרים שני עשורים לתיירות בערבה

ימים ראשונים של תיירות בערבה



"בית קטן בערבה", משפחת בלוח, עין יהב



"שבילים במדבר", משפחת עוז, חצבה



"חולות מדבר", עין יהב

אחרת ולפיתוח מוקד נוסף, מלבד החקלאות, כמקור תעסוקה ופרנסה לתושבים. הרחבת ענף התיירות ופיתוחו, הפכו את האזור ליעד תיירותי משמעותי בארץ ולתחום המרכזי בתעסוקות לא חקלאיות. המועצה והחברה לפיתוח פעלו להרחיב ולפתח את ענף התיירות כאלטרנטיבה נוספת לקליטה של תושבים חדשים וקליטת בניי חוזרים, וכתעסוקה או פרנסה נוספת למתיישבים ותיקים.

נקודות ציון

1996 - מוקמים שני הצימרים הראשונים של משפחת בלוח ומשפחת שומרון בעין יהב
2000 - הקמת מחלקת התיירות במועצה
2002 - מוקם הצימר ה-100 בערבה
2005 - דרך הבשמים מוכרת כאתר מורשת בינלאומי על ידי אונסקו
2006 - 200 צימרים פועלים בערבה
אתי בלוח: "לפני עשר שנים ישבתי עם אתי שומרון בעודנו צופות על שכונת הבנים המיותמת עוד לפני חזרת הבנים. צחקנו שאולי נקים כאן חדרי אירוח ממש כמו בצפון הארץ. לכל אחת מאיתנו היה חדרון קטן בחצר הבית והחלטנו להרים את הכפפה. החברים ביישוב צחקו. 'הפכתם מפלחיות לחדרניות?' היו שואלים אותנו, ואנחנו בשלנו. לא תיארו לעצמנו שכך זה יתפתח".
שולה שומרון: "בעלי איתן למד הוראת דרך מדברית ועסק בהדרכת טיולים. הוא ראה צורך ברור בלינת מטיילים, הילדים עזבו את הבית, והחדרים מחוץ לבית שבנינו במיוחד בשבילם, הפכו לקורצים מתמיד".

(מתוך גיליון ערבות מספר 20, מרץ 2006 - בסימן עשור לתיירות בערבה)

"ערבה, ערבה אין קץ,
עין הבוקרים תרה,
לא ערער, לא דרדר, לא עץ,
רוח בא המידברה.

זמר הבוקרים יעלה ויבקע
על מרחבים אבודים עד אין גמר,
ותזרח החמה ותשקע
ומוסיף וקולח הזמר."
(שיר הבוקרים, יעקב אורלנד)

יותר ויותר מבקרים, תיירים ומטיילים מהארץ ומחו"ל בוחרים בערבה כיעד לחופשה, ותחום התיירות בערבה צומח ומתפתח: מתחמי לינה ואירוח, אטרקציות, מדריכי טיולים, מסעדות ומרכזי מבקרים. יעידו המבקרים באתרי הערבה, שמעבר למקומות המציעים מגוון אפשרויות, הקסם האמיתי של המדבר והערבה הוא האנשים והסיפורים המסתתרים מאחוריהם. העסקים התיירותיים מכניסים את המבקרים לחצרות שלנו, תושבי הערבה, ומספרים את סיפור החלוציות, האמונה, אהבת האדמה, הערכים והצינונות שמאפיינים את מי שבחרו לחיות כאן.

היום, הערבה מציעה חופשה לכל סגנון: חופשה משפחתית, חופשה עם ילדים או בלעדיהם, חופשה רומנטית, זולה או יקרה, מפנקת או פשוטה, מחאן ועד סוויטה יוקרתית, למנוחה או לחופשה אתגרית, הכול עטוף בנוף שלנו, בשקט ובשלווה שהערבה מציעה. עונת התיירות בשיאה עכשיו, אלו החודשים הטובים ביותר לנפוש ולטייל בערבה.

התיירות בערבה התחילה אי אז בשנת 1996 כאשר משפחת שומרון, משפחת בלוח ומשפחת גדיש החלו להפעיל צימרים במושב עין יהב. נפתח גם מתחם "שבילים במדבר" של בועז עוז בחצבה, ומאז ההיצע הולך וגדל ויש בערבה יותר משלוש מאות חדרי אירוח. זו הייתה הסנונית הראשונה לחשיבה

פברואר-מרץ 2017

*כרטיסים באתר arava.smarticket.co.il

ארועים בערבה

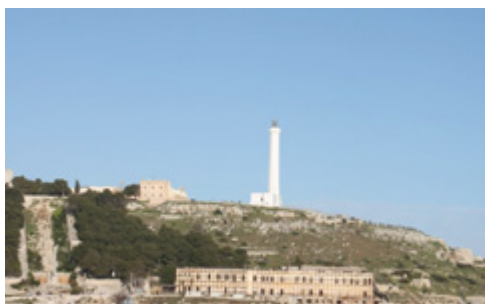
9/2



***עין על מקל**
מופע מוזיקלי לילדים
אולם רוזנטל

יום ה' | 17:30 | ש 50

7/2



***סינמטק ערבה**
אור בקצה המגף
אולם רוזנטל

יום ג' | 18:00 | ש 45

1-2/2



יום פתוח ערבה
מו"פ ערבה חצבה
www.aravaopenday.co.il

ימים ד'-ה' | ללא תשלום

2/3



***רון גבריאלי "גברים בצומת"**
הרצאה תיאטרלית
אולם רוזנטל

יום ה' | 20:30 | ש 30

23-24/2



כנס לימוד ערבה
חווית לימוד יהודית-ישראלית
מתנ"ס ערבה

ימים ה'-ו' | בתשלום

12/2



הצגת
מנויים
שלישית

***מר ורטיגו**
תיאטרון גשר
אולם רוזנטל

יום א' | 20:30 | ש 50-100

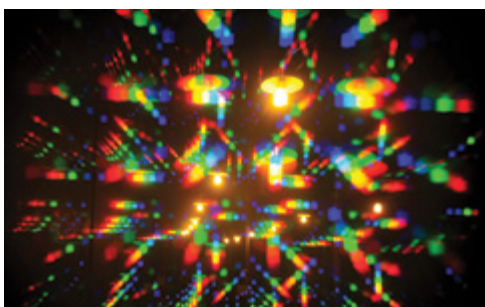
15-17/3



פסטיבל מחול 2017
מתנ"ס ערבה
פרטים בהמשך

ימים ד'-ו' | בתשלום

6/3



יום המדע
תחנת יאיר מו"פ ערבה
פרטים בהמשך

יום ג' | ללא תשלום

5/3



הצגת
מנויים
רביעית

***אישה בורחת מבשורה**
תיאטרון הקאמרי
אולם רוזנטל

יום א' | 20:30 | ש 50-100